

„Az utótalálkozó meglepetése a 2010-ben esedékes 8. Szélrózsza országos evangélikus ifjúsági találkozó időpontjának és helyszínének bejelentése volt...”
Szélrózsza – volt, van, lesz ► 9. oldal

„Csak hogy minden felvételt és a cár által küldött hegymászó expedíció minden iratát eltüntették a szovjetek, sőt a kutatás résztvevői gyanús körülmények között haltak meg. (Úgy tűnik, az ateista Szovjetunió nem kívánta megerősíteni egy keresztény „mitosz” létezését.)”
Rejtélyek Noé bárkája körül ► 10. oldal

„A presbiterek feladata is, hogy a gyülekezetben senki ne maradjon segítség nélkül. Az Úristen azzal bízott meg bennünket, hogy – a betesdai beteg történetének kifejezésével élve – »emberei legyünk« egymásnak.”
A szolgálat adottságai ► 13. oldal

Oltalmat találni ► 5. oldal
Irányváltás – mai megtérések ► 6. oldal
Adáshiba Pestszentlőrincen ► 7. oldal
A holland akció ► 8. oldal
Ákos az evangélikus gimiben ► 12. oldal
Böjti önvizsgálat ► 12. oldal

Apró mécsesekkel a kezükben léptek ki a Deák téri evangélikus templom kapuján a március 3-ai együttlétt résztvevői. A „Ne győzzön le téged a rossz, hanem te győzd le a rosszat a jóval!” (Róm 12,21) mottó jegyében meghirdetett esti alkalom az egyre jobban elharapódzó erőszak ellen kívánt csendesen tiltakozni.

(Gáncs Péter püspök igehirdetése lapunk 3. oldalán olvasható.)

Egyházkerületi születésnap Ajkán

► Egyházunk zsinata 1997. február 22-én döntött arról, hogy életre hívja a harmadik egyházkerületet, a nyugati (dunántúli). A 2000-ben létrejött egyházszervezeti egység elnökségének egyik első döntése az volt, hogy minden évben – lehetőleg az évforduló utáni szombaton – kerületi napon emlékezzenek meg e történelmi döntésről, a kerület születésnapjáról...

A találkozónak idén február 28-án az ajkai gyülekezet adott otthont. Szabó György, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület felügyelője bevezető köszöntésében – a közel másfél száz résztvevő előtt – utalt az egyházkerületi napok előzményeire, a történelmi

mi döntésre, valamint egyháztörténeti dokumentumok felidézésével utalt arra, hogy azok a problémák, amelyek több száz évvel ezelőtt is gondot okoztak, ismétlődnek, és a mi korunkban is jelentkeznek.

A nap programja – a nyitóáhitatot megelőzően – püspöki bejelentéssel kezdődött. Itt János felhívta az egybegyűltek figyelmét a március 3-án, kedden tartandó Deák téri elcsendesedésre. Mint mondta, elérkezett az idő, amikor nem hallgathatunk, és nem hallgathatjuk el a kormány és a magunk felelősségét a hazánkban kialakult helyzetet illetően.

A délelőtti központi témáját Jánossy Lajosnak Az egyházi év útmutatása címmel a közelmúltban – javított, második kiadásban – megjelent könyve adta.

► Folytatás a 3. oldalon

Küldetés, megbízatás, felelősség

Presbiteri továbbképzés Révfülöpon

► „Sehol sem találok az evangéliumokban, hogy Jézus kóműves munkára küldte ki tanítványait, pedig presbitériumaink jelentős részében – sarkos szójátékkal élve – az »állványokat bálványozzák«” – summázta tapasztalatait Gáncs Péter püspök a révfülöpi Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központban tartott előadásában. Az intézményben első ízben szerveztek olyan képzést, amelyre az ország minden pontjáról vártak presbitereket; a meghívást közel hatvanan fogadták el. A február 27. és március 1. között zajlott program központi témája egyben a hétvége címe is volt: Mit jelent ma presbiternek lenni?

A résztvevők a kérdést sokféle szempontból közelítették meg. Helyzetképet hallhattak arról, hogyan látja a püspök az evangélikus egyházat és benne a presbiterek küldetését, felelősségét, lehetőségét 2009 böjtjében egy krízis sújtotta országban. Bozorády Zoltán nyugalmazott esperes a presbiteri szolgálat bibliai, teológiai alapjairól adott útmutatást.

► Folytatás a 13. oldalon

Egy kisfiú halála

■ PRÖHLE GERGELY

Voltaképp nem is tudjuk, hogy mi történik. Zúdulnak ránk a hírek, a sokszor emlegetett információs társadalom megannyi áldását és átkát tapasztalhatjuk meg folyamatosan, de a lényeg valahogy mindig kimarad.

Az utóbbi időben történt tragikus eseményekkel kapcsolatban sincs ez másként. Nem tudjuk, hogy kik dobálták Molotov-koktét, kik lövöldöztek, kik ölték meg a kiskunlacházi kamaszlányt, miért villant a kés a veszprémi bárban. Nem tudjuk továbbá azt sem, hogy Tatárszentgyörgyön miért nem vették észre a lött sebeket, hogy miért zsonglörködtek a halál okára vonatkozó információkkal, hogy miért igyekeznek egymásra háritani a felelősséget három olyan szerv – a rendőrség, a tűzoltóság és a mentők –, melyet a mi adóforintjainkból tartanak fent. Vagy hogy Veszprémben miért csak egy nappal később adtak ki elfogatóparancsot, hogy valójában mit tudott és mit nem a rendőrség az enyingi maffiáról.

Mindez csupán egy kis ízelítő az elmúlt hetek, hónapok híreiből. Ha mindehhez hozzátesszük azt, hogy azt sem tudjuk, hogy Zsanettel mi történt a pesti éjszakában, vagy hogy – végül, de nem utolsósorban – 2006. október 23-án pontosan kik és milyen parancsra vertek véresre békés járókelőket is a budapesti utcán, nos, akkor nem csoda, ha a hírek hallatán egyre fásultabbá, keményszívűbbé válik az ember. Vagy egyszerűen csak hárit: „Nem járok tüntetésekre, nem is bánt a rendőrség. Aki odamegy, magára vessen.” „Nem járok éjszakai bárókba, nem is késelnek meg. Nem keresem a bajt, ismert környezetemben, barátaim körében töltöm az időt, nem történhet semmi váratlan.”

Vagy jönnek az előítéletek: „Ilyenek a cigányok, késelnek, verekednek.” „Lopják a fát, különben is csak támogatásból élnek, és még egymásra is vadásznak.” Vagy jönnek a sokatmondónak látszani akaró, nyilván politikai szándékoktól sem mentes magyarázatok: „Idegen titkosszolgálatok akarják destabilizálni az országot.” „Rossz hírlünket akarják kelteni a világban.” Nem is érdemes folytatni a sort: a híreket hallgatva és magunkba nézve nyilván mindnyájan hosszan tudnánk sorolni, hogy mikor érezzük magunkat átverve, mikor háritunk, mikor keressünk támaszt saját előítéleteinkben.

Ha az előbb azt írtam, hogy a lényeg kimarad, hát tévedtem. Nem marad ki, hisz halljuk, látjuk: emberek halnak meg, és nem ágyban, párnák közt.

Amikor az elmúlt héten a felgyújtott házból kirohanó öt éves kisfiú le-

lövéséről hallottam, néhány napig nem is tudtam a rendőrség magyarázkodásán habrogni, nem érdekelt a hivatalosságok körmönfont magyarázata, barátaim békédése, mely szerint amíg nem is tudjuk, hogy mi történt, addig ne mondjunk semmit; nem érdekelt, hogy ki cigány, és ki nem, ki lopja a fát, él vissza az állam nagyvonalúságával. Nem érdekelt, és ma sem tudok még napirendre térni az eset fölött, bár az ésszerű magyarázatok, okok és okozatok megismerését a szívfacsaró fájdalom elmúltával nyilván továbbra is fontosnak gondolom.

A lelőtt kisfiú pont két hónappal volt idősebb, mint az én idősebbik fiam. Ennek alapján ismerni vélem ár-

» Az államhatalom látványos tehetlenségére immáron nincs se magyarázat, de különösen nincs mentség.

atlanságát, vágyait, gondolatait, még ha kettejük helyzete a körülmények miatt más is. Kinek ártott ez a kis ember? Lehet-e annál lejjebb sülyedni, mint hogy egy menekülő kisgyerekebe eresztenek golyót?

Az erőszak, az erőszakos viselkedés terjedése aggasztó méreteket kezd ölteni, ezt mindenki észreveheti a környezetében. Egyes elemzők már-már olyan etnikai konfliktusokat vizionálnak, amelyek polgárháborús körülményekhez vezetnek. A romló gazdasági helyzetben felerősödnek az indulatok, az amúgy is meglévő előítéletek. Az államhatalom látványos tehetlenségére immáron nincs se magyarázat, de különösen nincs mentség.

Mint ahogy arra sincs mentség, hogy a megroggyant vagy tudatosan aláasott államhatalom helyett ilyen-olyan paramilitáris szerveződések próbálják átvenni a rendfenntartást. Nem megoldás a megfélemlítés, nem megoldás a gyűlöletkeltés. Lehet a felnőttek játéka, ha bandába tömörülve végigvonulnak Siófokon, vagy egyenruha-paródiába öltözve masíroznak Tatárszentgyörgyön. Az állam feladata lenne, hogy ezeket a játékokat kivegye a felnőttek kezéből, hogy az öt éves gyerekek nyugodtan játszassanak.

Az állam, amelynek mi, evangélikus keresztények is a polgárai vagyunk, egyelőre tehetetlennek látszik. A mi felelősségünk is, hogy segítsünk, változtassunk e reménytelen helyzetben. Március 3-án este azért gyűltünk össze a Deák téri templomban, hogy a lényegről beszéljünk. Arról, hogy az ő szavára figyeljünk, s másokat is erre figyelmeztessünk: „...te győzd le a rosszat a jóval.”

FOTO: MENYES GYULA

Egyházkerületi születésnap Ajkán

▶ Folytatás az 1. oldalról

A tanulmány most a Fraternitas Magyarországi Evangélikus Lelkészek Közössége gondozásában jelent meg (első alkalommal 1944-ben látott napvilágot). A kiadványt *Isó Dorottya* vesprémi lelkeszt mutatta be. Előadásában hangsúlyozta, hogy a könyv a tanulást hivatott segíteni, azt, hogy tudatos, hitvalló keresztényekké váljunk, hogy díszbe öltöztetett szívvel készüljünk – szolgálattevők és a gyülekezet tagjai egyaránt – az istentiszteletre.

A délelőtti programot a helyi lelkesztcsalád és az ifjúság szolgálata zárta, ebéd után pedig annak a teológiai pályázatnak az eredményhirdetése következett, amelyet *Was Christum Treibt – Luther bibliáértelmezése* címmel írt ki a kerület elnöksége. A nyertes pályaművet – amely teljes terjedelmében a hamarosan megjelenő *Egyházkerületi Füzetek* sorozatban lesz olvasható – a szerző, *dr. Ittész Gábor* kutató teológus, egyetemi oktató ismertette. Végül *Vajda István* ajkai lelkeszt záróahítával fejeződött be az egyházkerület tizenkettedik születésnapja ünnepe.

■ MENYES GYULA

Templomos könyvbemutató

A kötetben szereplők egyike, a budahegyvidéki templom volt a helyszíne február 26-án este az Új evangélikus templomok című könyv ünnepi bemutatójának. A Luther Kiadó – szakmai szempontból – eddigi legnagyobb vállalkozásának „gyümölcse” egy minden szempontból csaknem kifogástalan, album minőségű vaskos kötet lett, amellyel valójában már karácsony előtt megismerkedhettek a vásárlók. A 24 evangélikus és 7 ökumenikus templomot bemutató könyvet múlt csütörtökön *Cságoty Ferenc* DLA

Kossuth-díjas építész, egyetemi tanár méltatta. A kötetben közreműködők igényes munkáját *Kendeh K. Péter* kiadóigazgató köszönte meg. *Dr. Fabiny Tamás* jóvoltából az 1987 és 2006 közötti templomépítések háttérét is megismerhették az est résztvevői. Az Északi Egyházkerület püspöke elődeit – *D. dr. Harmati Béla* és *D. Szebek Imre* nyugalmazott püspököket – kérdezte az időszak kihívásairól. (A kötet ismertetésére lapunkban visszatérünk.)

■ T. PINTÉR KÁROLY felvétele

Meditáció a Deák téren

Gáncs Péter püspök 2009. március 3-án elhangzott igehirdetése

A megszokott mondatok is különleges súlyt, mélységet, töltést kaphatnak ma este. Így ízlelgessük az ősi apostoli köszöntés minden egyes szavát: „*Kegyelem néktek és békesség Istentől, a mi Atyánktól és az Úr Jézus Krisztustól!*”

Csendes együttlétre kaptunk meghívást. Bizony nagy szükségünk van az Isten előtti csendre, amely nem tévesztendő össze az összeszorított ajkak dacos némaságával.

Az Isten előtti csendesség nyitott csend, melyben meghalljuk a teremtő, megváltó megelevenítő Isten kereső szavát. Ez a szó minket keres féltő, vigasztaló, atyai szeretettel, minket kérdez, mert tudni akarja: mi van velünk, mi van bennünk, mi történt velünk? Mi fáj, mi fojtogat, mi feszül ott legbelül, a szív rejtett mélyén?

Három jól ismert kérdést szeretnék emlékeztetnünk idezni a Szentírásból.

„Ádám, ember, hol vagy?” – kiált az Ursten az elbukott ember után az édenkertben.

A válasz, sajnos, nagyon ismerős és aktuális: „Elrejtöttem, mert félek...” Azóta is, nap mint nap megismétlődik ez a veszélyes bújócska. Veszélyes, mert a fény, a világság, az élet forrása elől menekülünk. Veszélyes, mert az általunk választott homályban könnyen ellenséget vélünk látni a másik emberben, aki ugyan valóban más, mint mi, de ugyanannak az Atyának a gyermeke, és így testvérem lehetne... De a félelem megbénítja a józan értelmet, sötétbe borítja a szívet, megvakít, elvakít. Ebben a félelmetes éjszakában emelkedik Kain bunkója, és lesújt a védtelen Ábelra. Villan a kés, repül a Molotov-koktél, dörren a sörétes puská...

Ebbe a gyilkos éjszakába villámként hasít bele az Úr szívbemarkoló

kérdése: „Kain! Hol van Ábel, a testvéred?!” S ki ne ismerné az egyszerű hazug és cinikus választ: „Nem tudom! Talán őrizője vagyok én a testvéremnek, az én atyámfiának?!”

De vajon ismerjük-e az Atya igazi választát is erre a pimasz kérdésre?

A válasz nem egyszerűen szóban, nem írásban érkezett, hanem a testté lett Igében, Jézus Krisztusban, aki jó pásztorként érkezett a Kainok gyilkos világába, hogy irtalmas szeretettel megszelídítse farkastermészetünket, megváltó vérével valóban egymás testvéreivé tegyen minket.

Ezen a kereszt felé vezető úton, amelyre most, böjt idején újra rátekinthetünk, szakadt fel Jézus ajkáról és szívéből egy döbbenetes kérdés, amelyet jól ismerhetünk a passiótörténetből. Amikor a keresztre feszítése előtti sötét éjszakán egyik valójában ökölrel brutálisan az arcába sújtott, Jézus megkérdezte: „Miért ütsz?!”

Erre a kérdésre nem találunk választ az evangéliumokban. De ez a kérdés két évezrede, így napjainkban is ott izzik a levegőben: „Miért ütsz?”

Nincs rá válasz, legfeljebb csak csendes sejtések: Ütsz, mert félsz? Ütsz, mert téged is ütöttek? Ütsz, mert – a költő után szabadon – nincsen apád, se anyád, se Istened, se hazád?! Ütsz, mert ütsz?!

Ezeknek a kérdéseknek a tragikus feszültsége a gólgotai kereszten kulminálódik és oldódik.

Három kérdéssel szembesültünk ma este: *Ember, hol vagy? Hol van a testvéred? Miért ütsz?*

A Teremtő kérdez, és választ vár. A Megváltó kérdez, és könyörög értünk, hiszen első szava, gondolata, imádsága értünk szól a kereszten: „*Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek!*”

Nem kellene ennek így lennie!

Úgy emlékszem, még sohasem írtam arról, milyen távol áll tőlem az a műfaj, amelynek jegyében ez a rovat megszületett. A publicisztika, az éppen időszerű – ha nem is a széles közvéleményt foglalkoztató, de az éppen fontos – kérdésekre reflektáló hozzászólás nem könnyű kenyér. S ráadásul újságunk hetilap volta miatt óhatatlanul mindig nagy a veszély, hogy észrevételeivel, hozzászólásaival elkésik az ember.

A műfaj egyik legfőbb szabályát, a gyorsaságot és frissességet ilyen körülmények között nagyon nehéz, ha egyáltalán lehetséges, teljesíteni. Bár éppen manapság mintha hazai közéletünk rácafolna erre az állításomra, hiszen olyan, hetekig napirenden lévő kérdések, témák foglalkoztatnak bennünket, amelyekről ugyan sok minden elmondható, de az sajnos nem, hogy gyorsan elvesztik aktualitásukat.

Amikor a böjti időszak első vasárnapjának estéjén ezeket a sorokat írom, már sokfelé eljutott a híre annak, hogy egyházunk csendes együttlétre hívja mindazokat, akik napjaink szörnyű tragédiái fölött nem tudnak, de nem is akarnak egykönnyen napirendre térni. Reméljük, sokan meghallották a hívó szót, és ott voltak ezen az alkalmon Deák téri templomunkban. Én most – nem feledve ezeket a szívünkre nehezítő terheket – inkább arról szeretnék inkább

írni, ami hitünk szerint a gyógyulás és a válságból való kilábalás lehetőségét kínálja fel nekünk. Ezzel talán még a műfaj időszerűségére vonatkozó parancsát sem szegem meg.

„Azért jelent meg az Isten Fia, hogy az ördög munkáit lerontsa.” (1Jn 3,8b) Ezekben a hetekben, böjt idején hangsúlyosan is ez az üzenet áll az egyház hitének, gondolkodásának, istentiszteleti életének középpontjában. Valójában az egyházban mindig ez a fő és egyetlen téma: *Isten úgy szeretete a világot, hogy érte adta egyszülött Fiát* (Jn 3,16), és általa minden embernek felkínálja a gyógyulás, a bűnbocsánat, a megújulás lehetőségét. Ezért amikor böjt csendjében közösségeinkben megemlékezünk Jézus Krisztus szenvedéséről, felidézzük kereszttűjtát és kereszthalálát, ezt azért tesszük, mert hisszük, hogy *nincsen üdvösség senki másban* (ApCsel 4,12).

Persze újra és újra tanulnunk kell, hogy nélküle nemcsak életünk végső kérdéseire nincs válaszunk, de mindennapjainkban sem boldogulnánk, ha nem részesítene bennünket az ördög hatalmát megtörő győzelmében. Nehéz ezt belátni, mert az ember magától nem tud lemondani az öndicséret himnuszairól. És mint fuldokló a szalmaszálba, kapaszkodik abba a tévhitbe, hogy azért nem is olyan rossz a helyzet, és majd

ÉGTÁJOLÓ

megoldjuk a problémákat... S talán valóban nem vesszük észre, hogy a teljes életre vezető keskeny úton járás művészetét mi magunktól nem tudjuk elsajátítani. Ezt csak a Jézus Krisztusban való hitben – ajándékként – kaphatja meg az ember. Nélküle még azt sem látjuk, mennyi veszély leselkedik ránk!

Böjt első vasárnapjának jól ismert evangéliuma Jézus megkísértésének története volt (Mt 4,1–11). Arra minden bizonnyal emlékezünk, hogy ő végül legyőzte a kísértőt. De arra is emlékezünk, hogy az milyen támadásokat intézett ellene? A kenyérkérdés, a vallás és a hatalom körül folyt a küzdelem. Örök kérdések ezek. A mi kérdéseink is. Az útelágazásoknál, a döntő helyzetekben csak Jézus Krisztus kísértéseket legyőző ereje vezethet bennünket győzelemre.

Itt van mindjárt az első, a kenyérkérdés. Ha azt hisszük, hogy ez csak a diktatúra évtizedeiben megsanyargatott egyház és keresztény emberek dilemmája volt, nagy tévedésbe

esünk. Igaz, akkor gyakran hallhatunk a lelkeszt ilyen mondatokat: nem járhatok templomba, nem mehet a gyerek hittanra, mert akkor a fizetésemelésnél hátrányt szenvedek. Ma talán fondorlatosabb helyzetünk, az alapkérdés mégis ugyanaz.

Remélem, igen, remélem, hogy sokan magukra ismernek, amikor gyakran ismétlődő keserű tapasztalataimat így összegzem: milyen világ az, ahol az erkölcs, a tisztesség, az üzleti becsület, mivel nem hoz kellő profitot, elvesztette értékét?

Senki ne higgye, hogy Isten rendjét, akaratát büntetlenül meg lehet szegni! Isten malmait – ha olykor túl lassúnak tűnnek is – örölnék. Jaj annak, aki azt hiszi, hogy csak kenyérrel és csak a piacról él az ember!

Az ördög támadásai úgynevezett vallásos életünket sem kímélik. Ilyenkor mindennapi életfolytatásunk egészen mást mutat, mint kegyeskedő szavaink. Az adok-kapok logikája határozza meg vallásoskodásunkat, és imádságaink, templomozásunk (ha van még egyáltalán), adakozásunk mögött sokszor nem is leplezetten ott van az alantas, számító gondolat: majd csak visszafizeti, meghálálja nekünk ezt az Isten! Mintha életünket, anyagi javainkat, mindenünket, amink csak van, nem tőle kaptuk volna! Bizony istenkísértés az ilyen vallásosság, s akkor nekünk is szól a

kemény beszéd: *miattatok káromolják Isten nevét a pogányok között* (Róm 2,24).

Az Isten Fiát is félre akarta vezetni az ördög, amikor azzal hitegette: ha őt imádják, neki adja a világalalmat. A hatalom kísértése sokaknak lett és lesz csapdává: Mindegy, hogyan és milyen áron, de fel kell jutni a csúcsra! Meg kell szerezni a hatalmat, mert uralkodni jó! Családot terrorizáló férfiak és asszonyok, munkatársait sanyargató főnökök, kis és nagy közösségek uralmuk alá hajtani akaró önjelölt népvézérek mind egy fából vannak faragva. S aki nem Istent akarja szolgálni a rábizottak javának munkálásával is, nemcsak „alattvalóit” teszi boldogtalanná, de eladja a lelkét is.

Kedves olvasók, testvéreim! Nem kellene ennek így lennie, hiszen *megjelent az Isten Fia, hogy lerontsa az ördög munkáit* – bennünk is.

Jttész János püspök
Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület

Elnökségi ülést tartott a Magyar Evangélikus Konferencia

Elnökségi ülést tartott a Magyar Evangélikus Konferencia (Maek) február 23-án a Déli Egyházkerület székházában. *Pröhle Gergely* országos felügyelő, a Maek elnöke, *Gáncs Péter* és *Fabiny Tamás* püspökök mellett *Adorjáni Dezső Zoltán* erdélyi magyar evangélikus püspök, valamint a Maek teljes elnöksége is részt vett az ülésen.

Amint *id. Zászkaliczky Pál* nyugalmazott lelkésztől, a Maek titkáráról megtudtuk, az elnökségi ülésen számba vették, hogyan ápolják a kapcsolatokat az erdélyi, a nyugat-európai és a világ más tájain magyar lelkipásztori munkát végző testvérekkel, továbbá áttekintették azt is, hogy a szlovák és a magyar evangélikus püspöki kar közelmúltban zajlott tárgyalásai nyomán milyen feladatokat kell megoldani a jövőben.

▶ *Evangelikus Hírszolgálat*

Testvéri szót tolmácsoltak

A Poprad melletti Svábfalván (Švábovce) rendezte éves lelkészkonferenciáját a Szlovák Evangélikus Egyház Keleti Egyházkerülete. *Slavomír Sabol* eperjesi püspök meghívására részt vett a találkozón *dr. Fabiny Tamás*, egyházunk külkapcsolatokért felelős püspöke és *Lackner Pál* tábori püspök, egyháztörténész.

Fabiny Tamás az északi egyházkerület „Conservando et renovando” jelmondatát a szlovák és a magyar egyház viszonyára alkalmazva tartott referátumot, megjelölve azokat az ér-

tékeket, amelyeket meg kell őrizni, és azokat a területeket, ahol megújulásra, változásra van szükség.

Lackner Pál (képünkön jobbra) a Magyarországi Evangélikus Egyház elmúlt háromszáz évének szervezeti átalakulásait mutatta be számos adat segítségével. Előadásával – a szervezők kérésére – hozzá kívánt járulni ahhoz a strukturális reformfolyamathoz, amely a szlovákiai evangélikusok életében napirenden van.

■ EVÉLET-INFÓ

Kuklay Antalé a Hit Pajzsa Díj

A kommunizmus áldozatainak emléknapja (február 25.) alkalmából idén nyolcadik alkalommal adták át a Parma Fidei – a Hit Pajzsa Díjat. A 2009. év kitüntetettje *Kuklay Antal* körömi plébános.

A Hit Pajzsa Díj alapítója *Horváth Béla* volt kigazda országgyűlési képviselő, akinek országgyűlési határozati javaslatára vezették be 2001-ben a kommunizmus áldozatainak emléknapját, valamint *Gyurkovics Tibor* író. A kitüntetést azon egyházi személyeknek ítélik oda, akik a kommunista diktatúra évtizedeiben

is hűek maradtak hitükhöz, magyarságukhoz.

A díj eddigi kitüntetettjei: 2002 – *Bolberitz Pál* teológusprofesszor; 2003 – *Olofsson Placid* bencés szerzetes; 2004 – *László Gábor*, a Regnum Marianum papi közösségnek akkor legidősebb tagja (2005-ben hunyt el); 2005 – *Szendi József* nyugalmazott veszprémi érsek; 2006 – *Punk Gemma* ciszterci apátnő; 2007 – *Kerényi Lajos* piarista szerzetes; 2008 – *Bálint József* jezsuita szerzetes.

▶ *MTI*

HIRDETÉS

Meghívó

A Magyar Evangélikus Konferencia (Maek) kétnapos konferenciát rendez Révfülöpnön, az Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központban március 20–22. között *A Luther-rózsa színei – A Kárpát-medencei evangélikusság sokszínű hagyományai* címen. A konferencia pénteken, március 20-án 18 órakor vacsorával kezdődik, és 22-én, vasárnap az ebéddel fejeződik be. A tervezett előadások a következők:

- *A Transcius-kegyesség megtartó ereje – Aradi András Péter*
- *Betelepítés és kitelepítés Tólna-Baranyában – Krähling Dániel*
- *Háromszoros kisebbségben a Barcaságban – dr. Kovács László Attila*
- *Kemenesalja hitének erőssége – Fehér Károly*
- *Fél évszázados szolgálat a nagyvilágban szétszórta hittestvérek között – Gémes István*

Az előadásokon kívül reggeli és esti áhítatok lesznek, vasárnap délelőtt pedig záró istentisztelet úrvacsoraszóval.

Részvételi díj szállással, napi háromszori étkezéssel: 8500 Ft.

Jelentkezni március 10-ig lehet az oktatási központ címén: H-8253 Révfülöp, Füredi u. 1.; tel.: 20/770-3829; e-mail: revfulop@lutheran.hu. Honlap: <http://www.konferenciahotel.hu>.

Szeretettel várjuk a téma iránt érdeklődő testvéreinket országhatáron innenről és túlról. A Maek nevében:

Id. Zászkaliczky Pál nyugalmazott lelkész, titkár

Régi-új lelkészi elnök a református zsinat élén

A Magyarországi Református Egyház (MRE) új összetételű zsinata újabb hat évre *Bölcskei Gusztáv* püspököt választotta a testület lelkészi elnökévé február 25-én. A régi-új elnökre a jelenlévő 99 zsinati tagból 66-an adták a voksukat. A zsinat világi elnökévé *Huszár Pált*, a Dunántúli Református Egyházkerület főgondnokát választották meg túlnyomó többséggel.

A négy református püspök közül ketten vállalták a zsinat lelkészi elnökének tiszttségére való jelölést: *Bölcskei Gusztáv*, a Tiszántúli Református Egyházkerület, illetve *Bogárdi Szabó István*, a Dunamelléki Református Egyházkerület püspöke.

Megválasztása után *Bölcskei Gusztáv* újságíróknak elmondta: a református egyháznak nagyon sok feladata van a következő ciklusban, „ezekben a valóban embert próbáló időkben”, s ezekhez nagyon kevés a saját ereje. Ahhoz, hogy az MRE elérhesse a céljait, „Krisztus igralmát valóságban megmutató gyülekezetekkel és intézményekkel” kell rendelkeznie, hogy a

szegényeket, hajléktalanokat, munkanélkülieket felkarolja.

Az elvégzendő feladatok között említette, hogy a zsinat hamarosan napirendjére tűzi a református egyházi közelmúlt tudományos feldolgozását célzó lépéseket. Kiemelte ezenkívül az egységes, az egész Kárpát-medencére kiterjedő Magyar Református Egyház alkotmányozó gyűlését, amelyet idén május 22-én tartanak Debrecenben.

Fontosnak tartotta, hogy a református egyházat a józan, de bátor felelősségvállalás jellemezze, „ezért igyekeznünk a továbbiakban is nemcsak reagálni eseményekre, hanem kezdeményezni a párbeszédet civil szervezetekkel” – fejtette ki.

Magyarország közéletéről úgy vélekedett, hogy „valami nagyon nagy baj van a mélyben”, ezért az egyház a továbbiakban szeretné a társadalmi indulatokat csillapítani. Az MRE egyúttal az indulatokat feltáró okokra igyekszik felhívni a döntéshozók figyelmét, „kérve kérve őket, hogy a józanság kerekedjen felül”.

Bölcskei Gusztáv 1952-ben született lelkészcsaládban, teológiai tanulmányait 1971 és 1976 között végezte Debrecenben. 1978 és 1984 között gyülekezeti lelkipásztor volt Hajdú-Biharban. Közben 1979-ben tanársegéddé nevezték ki a Debreceni Református Teológiai Akadémiára. 1990-ben az intézmény etikai és szociológiai tanszékének vezetője lett. Később két évig a teológiai kar dékánja, majd a Debreceni Református Kollegium főigazgatója.

A Tiszántúli Református Egyházkerület püspöki és az egyház legfőbb törvényhozó szerveként működő zsinat lelkészi elnöki tiszttségét 1997 óta tölti be. 2003-ban mindkét tiszttségében megerősítették. *Bölcskei Gusztávot* 2006-ban a Református Világszövetség Európai Tanácsa elnökévé választották.

A 2009–2015 között ülésező XIII. református zsinati ciklus tagjait, valamint a négy egyházkerület élén álló püspököt és főgondnokot tavaly november 1. és 30. között választották meg a református egyházközsegek presbitériumai.

▶ *MTI*

Vendégségben Namikánál

▶ **Namika – így becézik a finnek hazájuk legnagyobb keresztyény ifjúsági egyesületét (KIE). Az elnevezés az egyesület finn nevéből alkotott betűszókból ered: NMKY (ejtsd: en-em-kó-ü). A Namikával, a finn KIE-vel már többéves a kapcsolata a Magyarországi Keresztyén Ifjúsági Egyesületnek, de először nyílt lehetőségünk rá, hogy hivatalos meghívásukra – *Marton Tamás* nemzeti titkárrunkkal – tanulmányi látogatást tegyünk északi testvéreinknél.**

A finn KIE még a 19. század végén alakult meg, egy időben a többi európai KIE-szervezettel. A mai egyesület országosan hetvenegy helyi csoportban végzi a keresztyény ifjúsági munkát, taglétszámuk sok tízezres. Munkájukat elsősorban a Finn Evangélikus Egyház mellett, vele szinkronban végzik – mintegy az egyházi ifjúsági munkát kiegészítve.

Sokszínű tevékenységet folytatnak, ifjúsági házakat és nyári táborhelyeket működtetnek, részt vesznek az egyház konfirmandusokat felkészítő munkájában. Szociális tevékenységük figyelemre méltó, kiscsoportos otthonaikba zilált családi háttérből kimenekített fiatalokat fogadnak be, a nagyobb városokban, az illetékes önkormányzatokkal és a helyi evangélikus gyülekezetekkel együtt végzett éjszakai utcai misszióik pedig kifejezetten imponáló. Sok kórusuk van, és élen járnak a versenysportokban is. A finn élvonalban két kosárlabdacsapatuk is folyamatosan jelen van, a Lahden NMKY most éppen a 4. helyen áll a bajnokságban.

Utunkat *Jaakko Koikkalainen* lelkész, az NMKY nemzeti szövetségének titkára szervezte, s ahová tehet-e, el is kísért bennünket. Elsőként természetesen a hatusz taglétszámú helsinki KIE munkájába pillanthattunk be. Ezt követően a vantaa-i KIE vendégei voltunk. Irodájuk az egyik evangélikus gyülekezet he-

lyiségében, Hakunila modern gyülekezeti központjában található. Majd Lahtiba utaztunk, ahol elsősorban az egyesület sportmunkájával ismerkedtünk. Megnéztük a világhírű siugró- és sifutóközpontot, a világon egyedülálló simúzeumot, majd este a lahti KIE kosármeccsét szurkoltuk végig. Vagy harminc ponttal lemosták az ellenfelet a pályáról...

Ezután Tampere, a nagy iparváros következett. Itt elsősorban az ottani KIE nagyvárosi munkájára, a város tizenegy evangélikus gyülekezetével meg az önkormányzat ifjúsági osztályával (mert ott ilyenre is van pénz) fennálló példamutató együttműködésre figyelhettünk.

Tamperéből Turkuba, a régi fővárosba utaztunk. Az ottani KIE-csoport több kórust, zenei együttest és zeneiskolát is működtet, természetesen hagyományos ifjúsági munkájuk kiegészítéseként. Cserkészek úgynevezett vízcserkészek, hisz Turku előtt terül el a Balti-tenger legnagyobb szigetvilága, a Saaristo.

Turkuban fogadott bennünket Finnország evangélikus egyházfője, *Jukka Paarma* érsek is. Megtiszteltetés volt számunkra a mintegy másfél órás be-

szelgetés Finnország első számú egyházi tisztviselőjével. (Paarma érsek a turkui KIE tiszteletbeli elnöke.)

Visszatérvén Helsinkibe még áthajóztunk a Finn-öböl túloldalára is, Észtország fővárosába, Tallinnba. *Ene Roos* észt nemzeti titkár várt minket. Az észt KIE (NMKÜ – a változatosság kedvéért) életébe bepillantás számunkra különösen is érdekes volt, hiszen múltjuk nagyon hasonló a miénkhez.

Észtország a Szovjetunió felbomlása után kapta vissza függetlenségét, s ezzel együtt indulhatott útjára ott is a KIE-munka. A számunkra hatalmas finn KIE után tehát egy fiatal, mindössze öt helyi csoporttal bíró egyesület vendégei lehettünk.

Terveink közt szerepel táborozások szervezése finn és észt fiataloknak Balatongyörökon, magyar fiataljainknak pedig az északi nyári táborokban. És remélhetőleg nagy álmunk is megvalósulhat: egy finnek, észt, erdélyi, illetve magyarországi magyarok részvételével zajló közös ifjúsági tábor a Sóvárban, a KIE balatongyöröki konferencia-központjában.

■ **LUPTÁK GYÖRGY,**
a Magyarországi Keresztyén Ifjúsági Egyesület elnöke

Téli tanulságok Nyíregyháza bokraiban

▶ A legnagyobb hidegek még előttünk voltak, amikor sorra egymás után jöttek a hírek a fagyhalált szenvedett emberekről. Rendre egyedülálló idős férfiak voltak az áldozatok, saját lakásukban, műhelyükben, álmukban érte őket a végzet. Akadt közöttük olyan, akit két hét elmúltával találtak meg a rokonok. Mire megérkeztek a legszigorúbb téli napok, a szociális ellátórendszer szerte az országban a legmagasabb fokozatra kapcsolta. És mintha megritkulnak volna a fagyhalálról szóló hírek...

A Nyíregyháza-Kertvárosi Evangélikus Egyházközség fenntartásában működő Joób Olivér Gondozó és Rehabilitációs Szeretetintézmény a város önkormányzatával kötött feladatátváltási szerződésnek megfelelően mintegy tízezer ember számára biztosítja a szociális alapszolgáltatásokat.

Leskóné Borbély Zsuzsa szakmai vezetőtől megtudjuk, hogy az 1996 óta működő intézményben most már háromszáz ember napi étkeztetését, az ebédek lakásra szállítását szervezik, saját otthonukban gondozzák azokat az időseket vagy betegeket, akik nem vagy csak részben képesek ellátni magukat. Ezenkívül működtetik a családsegítő, valamint a tanyagondnoki szolgálatot.

A városrészhez huszónhét bokortanya tartozik, ezekben mintegy két-

A Joób Olivér Szeretetintézmény – és ellátási területének egyik bokortanyája

ezren laknak, sokuk éppen a legveszélyeztetettebb csoporthoz tartozik: idős, beteg, magányos.

– Az ideai tél valóságos vizsgahelyzetet teremtett a szociális ellátórendszer számára: képes-e az intézményrendszer a legrosszabbtól megóvni a rájuk bízott embereket? Önök hogy vizsgáztak?

– Nem kitérnőre, de jól vizsgáztunk – válaszolja habozás nélkül a fiatalasszony. – Azt kell mondanom, hogy a kollégáim megtettek mindent annak érdekében, hogy az ellátási terü-

letünkön ne jelentsen problémát a nagy hideg. A napi rutin mellett adományokat gyűjtöttünk: meleg ruhát, takarókat, tüzelőanyagot a rászorulóknak több-kevesebb sikerrel, a tanyagondnokaink pedig éjt nappallá téve, erőn felül járták a bokrokat, hogy felderítsék azokat, akik egyedül élnek, potenciálisan veszélyben vannak, de nem tartoznak az ellátottaink közé, és akik maguktól nem jelentkeznek, mert vagy nem tudják, hogy kérhetnek segítséget, vagy szégyellnek kérni.

Éppen az, aki a leginkább segítségre szorulna, nem mindig mer. Épp ezért fontos tudni, hogy a családtagok is jelezhetnek, ha úgy érzik, ők maguk nem tudnak eleget tenni veszélyben lévő hozzátartozójukért. De jöhet a jelzés a szomszédoktól is, sokszor ők tudnak a legtöbbet arról, hogyan él az illető.

– Sikerült-e működésbe hozni minden csatornát, amelyen az információk célba érhetnek?

– Ezeket a csatornákat folyamatosan bővíteni kell. De jól működő

„jelzőrendszer” maga a gyülekezet is, melynek területe egybeesik a diakóniai szolgálat ellátási területével. Az istentiszteletek, gyülekezeti események a legjobb alkalmak az információk cseréjére, de nekünk meg kell találnunk azokat is, akik nem jönnek el ezekre, nem kapják meg a szórólapot, nem olvassák az újságot. Ez a legfontosabb feladatunk, megtalálni a módját, hozzájuk hogyan jutunk el. A feladat folyamatos, mert a magányos, idős emberekre nem csak a fagy jelent veszélyt. De vannak olyan új ügyfeleink, akik épp a téli krízis idején találtak el hozzánk. Például az ingyenes tüzelőakció okán.

A városüzemeltetési kft. feladata, hogy azonnali intézkedéssel tűzifát szállítson a rászorulóknak, azonban sokan a Joób Olivér Szeretetintézményen keresztül kértek tüzelőt. Ám a közbeiktatott láncszem nem hogy lassította volna a segítség gyors megérkezését, épp ellenkezőleg, az intézmény munkatársai kiváló kapcsolatokat ápolnak a város minden olyan szervezetével, intézményével, mely a szakszerű ellátásban partner lehet. És hát a legjobbkor jött, hogy munkába állíthattuk a második tanyagondnokot. Visszamenőleg megkaptuk a valayi egyházi kiegészítő normatívát, amiből megvásárolhattuk a nélkülözhetetlen kisbuszt. Tudni kell, hogy a „bokrokban” olykor négy kilométer is elválasztja egymástól a szomszédokat.

■ V. E.

Hajléktalan ember nem volt a tél áldozatai között Nyíregyházán! Ez nemcsak azt jelenti, hogy az Oltalom Szeretetszolgálat meg tudja menteni a fedél nélkül élőket a szabolcsi megyeszékhelyen, de annak a törekvésüknek a helyességét is igazolja, melyért már hosszabb ideje dolgoznak: hogy a hajléktalanság miatt veszélyeztetettekre, a mélyszegénységben élőkre is terjedjen ki a munkájuk. Az ideai tél Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei áldozatai ugyanis mind magányos, mélyszegénységben élő és általában idős emberek voltak.

A Magyarországi Evangélikus Egyház fenntartásában és a várossal szerződésben működő Oltalom Szeretetszolgálat szakmai vezetője, Dezanove Bartolomeu Inacio nem osztályoz, amikor az ideai tél tapasztalatról kérdezzük, a „szöveges értékelést” választja:

– Ha nincs társadalmi összefogás, a munkánk nem lehet eredményes, ez az első tanulság, és észre kell venni, hogy az ideai téli krízis idején ez az összefogás először létrejött! Emellett infrastruktúra és humán erőforrás szükséges ahhoz, hogy az embereket menteni tudjuk. Azt kell látni, hogy azok között vagyunk eredményesek, akiket ez az ellátórendszer elér, de akik nincsenek a látókörünkben – a bokortanyákban, a peremkerületekben mélyszegénységben tengődők –, azok nincsenek biztonságban. A mai világban nem mondhatjuk, hogy száz százalékban felkészültek vagyunk, de a nappali centrum, mely képes rugalmasan alkalmazkodni a szükségletekhez, fontos előrelépés.

A Nappali Szolgáltató Központ Nyíregyháza szélén, a Rákóczi úton európai uniós támogatással valósult meg, elsődleges funkciója a nappali melegedő és a népkonyha működtetése, de olyan információs és szociális szolgáltatásokra is képes, melyek éppenséggel megóvják a hajléktalan sorstól a nehéz helyzetbe jutott embereket.

– Olykor pusztán azért lesz vala-

ki hajléktalan, mert nem tudja, hogy van más lehetősége is – magyarázza a nyíregyházi hajléktalanellátásban kis híján évtizedes tapasztalattal bíró szakember. – Megérkezik valaki a városba egy keveske pénzzel, amiből mondjuk tizenöt napig tud élni. Ha nincs szociális háló, amely képes számolni azzal, hogy mi következhet az illető számára tizenöt nap múlva, akkor biztos megreked a hajléktalan létben...

A német Bahnhof misszió példájának megfelelően mosási és tisztálkodási lehetőség, az okmányok beszerzésében, pótlásában nyújtott segítség, ingyenes telefonálás, albrétközvetítés piaci vagy baráti alapon – olyan mozzanatok, melyeken egy ember további sorsa múlhat. S akik képesek és akarnak dolgozni, azoknak segítenek visszatalálni a munka világába. Mindez megtörténhet még az előtt, hogy a kisiklott életű ember

bőrébe beleégne a hajléktalanság bélyege...

A nappali melegedőn, népkonyhán, krízisellátáson, szolgáltatásokon kívül itt működik a szenvedélybeteg nappali ellátó helye, és ez is fontos eszköz a teljes lecsúszás megelőzésében, hisz talán ma már senkinek sem kell magyarázni, hogyan függ össze az alkoholizmus, a munkahely elvesztése, válás, hajléktalanság, társadalmi kirekesztődés alkotta ördögi kör, amelybe megfelelő szaktudással meg lehet és kell avatkozni. Mire a kliensek ráakadnak az ellátóra, inkább már a visszakapaszkodásról beszélhetünk persze, de nem szabad türelmetlennek lenni.

– Együtt dolgozik az orvos és a szociális munkás. A mi feladatunk visszaadni azokat a képességeket, melyek lehetővé teszik a társadalmi integrációt. Az idejárom nyolcvanöt százaléká már hajléktalan, de tizen-

öt nem, a többségük alkoholistá, és már nagyon sok a játékszenvedéllyel küzdő ember is. A mi támogatásunkkal megtartják az absztinenciát, és mi segítünk megfelelően eltölteni azt a szabad időt, amely egyébként a legnagyobb veszély az állapotuk romlása szempontjából.

Még csak a hajdan munkásörklaktanyaként, majd rendőrörsként funkcionáló épület átalakításának tervével ismerkedtünk, amikor elhangzott, hogy hajléktalanok idősotthonát is magukban foglalnak a tervek. Ez a szál közben mintha elveszett volna, de mint az intézményvezető magyarázza, oka van, hogy kevesebb szó esett a bentlakásos intézményről:

– Nem volt az uniós pályázat része, a nappali centrumtól teljesen elkülönítve dolgoztunk rajta. A Szociális és Munkaügyi Minisztérium támogatásával és saját források felhasználásával alakítottuk ki az ötven

Oltalmat találni

férőhelyes bentlakásos intézményt. Ez is sikertörténet, mert nagyon kevés ehhez hasonló létesítmény van.

– De miért van rá egyáltalán szükség? Ha valaki megöregszik, miért nem lehet akármelyik szociális otthonban elhelyezni?

– Magyarországon számos olyan ellátási forma van – nem csak a szociális szférában –, melyeket akár diszkriminatívnak is nevezhetnénk. Az egészségügyi utókezelőket is ilyenek lehet tekinteni. De ha behatóbban tanulmányozzuk e rendszerek működését, rájövünk, hogy a társadalom zavartalan működéséhez néha szükségesek akár szegregatív ellátás megszervezése is, csak hogy kiegészítse az integrációt.

Egy hajléktalan, ha szociális otthoni elhelyezését kéri, csak a várólistáig jut el. Ez tapasztalat, és ezzel nem érdemes vitatkozni, ezért a minisztérium is rájött, hogy ki kell egészíteni az ellátórendszert a hajléktalanok idősotthonával. Az országban csak kilenc ilyen működik, pedig az igény nagy. A mi régiós ellátást biztosítani hivatott intézményünket fél éve nyitottuk meg, és már nekünk is terjedelmes a várólistánk, huszonegyen vannak rajta. Amíg helyet tudunk biztosítani nekik, addig átmeneti szállón, éjszai menedékhelyeken laknak.

Most nem baj, hogy a nyíregyházi átlagember még nem pontosan tudja, hogy ami a Rákóczi úton az Oltalom Szeretetszolgálat szakembereinek áldozatos munkájával felépült, pontosan mit is takar, de legalábbis nem forrt össze a szemre tetszetős, szép, modern épület a hajléktalanság fogalmával. Hogy ide bárki betérhet, akiknek segítségre van szüksége, azt a szeretetszolgálat eddig is hirdette. A szolgálat által nyújtott támasz a téli krízis idején értékelődött fel, amikor Nyíregyházának égető szüksége volt arra, hogy megnevezze a helyet, a címet, ahol az ajtó valóban nyitva van minden rászoruló előtt. Meg is találta mindenki az Oltalmat, aki kereste.

■ VESZPRÉMI ERZSÉBET

MAI MEGTÉRÉSEK 2.

► Irányváltás címmel 2008. november 4. és december 16. között kéthetente négy rendkívüli alkalmat szervezett a Károli Gáspár Református Egyetem Bölcsészettudományi Karának Hermeneutika Tanszéke. A „Sub-klub” (a sub héber szó megtérést jelent) keretében zajlott beszélgetéseket az ötlet és hazigazda, dr. Fabiny Tibor egyetemi tanár vezette. A sorozat célja az volt, hogy a hallgatók és az érdeklődő vendégek közelebbről is megismerjék humán értelmiségi (bölcsészek, művészek) életútjának „irányváltását”. Hetilapunk böjti számaiban az előadások rövidített és szerkesztett változatait közöljük. Az itt írásban is olvasható tanúságtételek természetesen magukon viselik a szóbeli előadás külső jegyeit. Ezúttal Kocziszkó Éva germanista vallomását olvashatják.

HIRDETÉS

Kövessd őt!

Az Ökumenikus Tanulmányi Központ 2009-ben három zárandoklatot tervez.

Első zárandoklata ismét a Szentföldre hív Jézus nyomában, „aki megjelent neked az úton” (ApCsel 9,17). A Bibliából ismert történelmi helyek felkeresése céljából két csoport áll szervezés alatt: az egyik időpontja május 14–21., a másiké október 8–15. A tiszta elszállásolást és a teljes biztonságot garantálja a húsz éve kialakult szoros együttműködés a szentföldi partnerrel. A kísérő magyar lelkész a program során felkeresendő minden bibliai helyszín történetét behatóan ismerteti. A családias lelkületű csoportok az elmúlt évek tapasztalatai szerint testvéribaráti kapcsolatok kialakulásához vezetnek. A részvételi díj, amely minden költséget magában foglal, 1300 USA-dollár. (Forintban is fizethető a befizetésekor érvényes árfolyamon átszámítva.)

A tavaszi időnyre korábban meghirdetett római látogatást az árak késői kialakulása és a nagymértékű drágulás miatt ez év őszére, november 8–12-re kellett halasztani. Így sikerült egyházi szállást, fapados repülőjáraton olcsó helyet biztosítani. A kereszténység kiemelkedő központjának, rengeteg csodás látványjának leghíresebbjeit keresi fel a csoport magyar nyelvű idegvezetéssel és lelkészi magyarázattal. Az elfogadhatóbb árak, amelyek mindent magukban foglalnak: 750 euró vagy annak megfelelő forintösszeg, a befizetésekor érvényes árfolyamon számítva. Jöjjen ökumenikus, felekezeteiket áthidaló közösségünkkel együtt Ön is oda, ahol Péter és Pál apostol is megfordult (ApCsel 28,17)!

Minden kérdésre részletes tájékoztatással szolgál telefonon vagy személyesen az Ökumenikus Tanulmányi Központ (1114 Budapest, Bocskai út 15. III. 3.; tel./fax: 1/466-4790, 20/594-7918; e-mail: okumenik@freestart.hu) vagy Gimesi Zsuzsa szervező lelkész (70/508-7624; e-mail: ssnngms@citromail.hu).

A heideggeri lételmélettől az Élet tanúságáig

„Pedig a lélek az az emberben és a Mindenható lehellése, a mi értelmet ad neki.” (Jób 32,8; Károli-fordítás)

Az érettségi után germanisztikát és magyar irodalmat kezdtem tanulni a debreceni egyetemen, majd Budapesten. Gyermekkoromtól fogva különösen érdekelt az antik irodalom és kultúra, az volt a célom, hogy latinul és görögül megtanuljak. Latin tanulmányaimat el is kezdtem Debrecenben Borzsák István professzornál, de hamarosan úgy éreztem, hogy a görög nyelv nélkül nekem ez kevés. Az ELTE-n folytattam a tanulmányaimat, de csak évekkel később vehettem fel a görög szakot, melyet 1985-ben fejeztem be.

Eközben fiatal diplomásként már tanítottam a szegedi József Attila Tudományegyetemen, először magyar irodalomtörténetet, később német irodalmat, s úgy tűnik, ez Isten tervében is így szerepelt. Többször megnyitotta előttem azt a másik ajtót is, de mégsem lett belőlem szűkebb szakmai értelemben klasszika-filológus. A nyolcvanas évek derekán már sikeres oktató voltam Szegeden, docensként jó állásom volt, kutatásaim révén külföldre is eljuthattam, tehát mindaz, ami az úgynevezett jó élethez úgymond szükséges, bőségesen rendelkezésemre állott.

Ekkor, életemnek egyik – inkább csak belső, lelki szempontból nyilvánvaló – mélypontján, 1990-ben úgy éreztem, hogy az egész életem gyorsan halad a halál felé. Nem voltam beteg, férjhez mentem egy kiváló tudós kollégához, szerettem a szakmámat is, de hihetetlen úr keletkezett bennem, s ez évről évre nőtt. Úgy éreztem, nem tudok tovább élni így.

S akkor Isten egyszer csak elért, és szólt hozzám. Akkor konkrétan Lukács evangéliumából a tékozló fiú történetén keresztül, melyben magamra ismertem. Most azonban egy másik bibliai igehelyet idézek, éspedig Ézsaiás 61-ből, amelyben visszatekintve nemcsak azt az irányváltást ismerem fel, amelyről beszélnem kell, hanem az elmúlt tizenhét évre is ebben a tükörben tudok visszapillantani. Ézsaiás könyvének ez a fejezete köztudottan azokkal a versekkel kezdődik, melyekkel Jézus maga fogja jellemezni a saját szolgálatát.

„Az Úr Isten lelke van én rajtam azért, hogy (...) megvizsgáljak minden gyászolót (...), hogy adjak nekik ékességet a hamu helyett, örömet a gyász helyett, dicsőségnek palástját a csüggedt lélek helyett, hogy igazság fáinak neveztessem az Úr plántáinak, az Ő dicsőségére.” (Károli-fordítás)

Az életem akkoriban valóban nem volt más, mint kiégett hamu. Isten ezt a halál felé tartó életet fordította az élet felé. Az egész fordulatot – hiszen a megtérés valóban gyökeres fordulatot jelentett nekem – így éltem át, és így élem át ma is: Isten az ő ékességét, lényének közelségét, hozzánk való teljes és odaadó jóságát adta nekem cserébe azért a hamuért, amelyet én kiégett életemként neki adhattam.

Az addigi útról úgy is beszélhetek, mint a szellemi halálról, a semmiről, a szétesésről, bizonyos értelemben a sötétségről. Csüggedt ember voltam, a sok öröm és siker legfeljebb csak egy-egy pillanatra tudott eltölteni, úgyhogy semmi sem adott igazi

megelégedést. Emberi kapcsolataim is nagyon megszenvedték ezt a kiüresedést, éreztem, hogy képtelen vagyok bármiben is úgy helytállni, ahogyan szeretném. Isten ezt az úrt, a teljes nihilt kivette belőlem, és betöltött az ő lényével, új életet adott nekem.

Az az október eleji nap 1991-ben, amikor az életemet átadtam Jézus Krisztusnak, valóban radikális változást hozott az életemben. Egyik rá következő éjszaka Jákóbként éltem meg a menny megnyílását a fejem fölött, láttam bele abba, hogy a kis földi életünk egy felfoghatatlan, hatalmas, láthatatlan dimenzióknak is a része, hogy hihetetlen magasságok és mélységek felett lebegjünk át az életünket. Egy hétre rá pedig – hatéves korom óta először, több mint harminc év szünet után – újra elkezdtem énekelni, szívből, igazi boldogsággal, mindenféle félszesség, szorongás, félelem nélkül, mint aki tudja: az Úr hallja ezt, és örül az ő gyermekei hálaénekének.

Rengeteg kérdés vetődött fel bennem a megtérésem után. Miképpen is viszonyuljak azokhoz az irodalmi művekhez, melyeket oktatók? Hogyan tudom ezeket úgy oktatni, hogy megfeleljen a szakmai követelményeknek, a hermeneutikai, irodalomtudományi előképzettségemnek, de úgy tudjak mégis mindent látni, ahogyan az Ige világosságában látom kell? Ezúttal csak három mozzanatot emelek ki abból, hogyan ér-

Kocziszkó Éva germanista, a Nyugat-magyarországi Egyetem tanársegédje, a Magyar Tudományos Akadémia doktora. Fő kutatási területe a német felvilágosodás, klasszika és romantika szerzői, esztétikai, poétikai és eszmetörténeti aspektusai. Vizsgálódásaiban kiemelt szerep jut Hamann gondolkodásának, Hölderlin költészetének és általában az antikvitás modern kori jelenlétének. Főbb magyar nyelvű publikációi: *Hölderlin – Költészet a sötét nap fényénél* (1994); *Pán, a gondolkodók istene – Mitológia 1800 körül* (1998); *J. G. Hamann és a modernitás kritikája* (2000).

tékeltem át addigi tudományos munkásságomat.

1989-ben, mielőtt Isten megérintett, leginkább Heideggerrel foglalkoztam. Rendkívül radikális gondolkodónak tartják őt, ahogyan én is annak tartom. Vissza akart nyúlni az európai gondolkodásnak egy olyan na-

gondolása során számos kérdésbe ütköztem, már csak azért is, mert olyan költőkkel foglalkoztam korábban, akik rendkívüli módon küszködtek a kereszténységgel. Az egyik ezek közül Goethe, a másik pedig Friedrich Hölderlin, akinek a költészetéről írtam a kandidátusi disszertációm. Elgondolkodtatott az a sajtós körülmény, hogy éppen Szophoklész *Antigonéjának* és *Oidipusz királyának* a fordítása során vált a költőben visszafordíthatatlanná az a pszichotikus folyamat, mely azután az összeomlásához vezetett.

Hívóként először ezt a könyvet kellett megírnom újra először a magyar, majd két évre rá a német publikáció céljából. Tehát kétszer is újra fel kellett tennem a kérdést, hogy – a biográfiai tényektől elvonatkoztatva – mik azok az egymásként feszülő antinómiák magukban a szövegekben, amelyek a költői világgépet, a költői szövegek intertextuális terét egyszer csak szétfeszítik.

Felfigyeltem arra, hogy miközben Hölderlin görögökből szellemiségű akart lenni maguknál a görögöknél, és Szophoklész szövegeit vissza akarta vezetni archaikus, dionüszikus ősförásaira, ugyanebben az időben a kései himnuszokban egyre központibbá és egyúttal irritálóbbá válik számára az egyetlen Fiú, Krisztus alakja. Verseik egész sorát írja róla úgy, hogy ezek egyikét sem tudja befejezni. Következésképpen kirajzolódik egy jól érzékelhető törésvonal az archaikus tragikus görögységben mindenki másnál jobban elmélyülő fordító és a Krisztus-himnuszok lírai énje között. Egy helyütt maga Hölderlin is a történelem sebének nevezi a Fiú megjelenését, s talán ez az epheszoszi sebhely, ahogyan ő nevezi, kitapintható a német költő kései versein is.

Az, hogy pszichózis és költészet interferenciális, egymást erősítő kettősébe bevontam harmadik tényezőként a vallást is, akkoriban nem kis vihart kavart itthon és külföldön is, de azután egyre inkább azt tapasztaltam, hogy olyasmire világítottam rá a költő életművében, amire eddig nem figyeltek fel, és ezzel meg tudtam újítani egy olyan kutatási témát, melyben egyébként mint külhoni germanistának nem sok esélyem lenne a meghallgatásra. Azóta egyre gyakrabban idézik ezt a német nyelvű Hölderlin-könyvem, s második németországi Hölderlin-könyvem is éppen megjelenés előtt áll.

Számomra a kereszténység sosem apologetika, ezért annak mindenkor kritikája bizonyos kontextusban gyakran értékesebb lehet, mint maga a megrekedt, elsekélyesedett hagyomány. Feltehetőleg erre gondolatott Hamann is akkor, amikor azt állította, hogy számára minden könyv „Biblia”. A königsbergi keresztény gondolkodó nyilvánvalóan sokkolni akart ezzel a kijelentésével. Hogyhogy minden könyv „Biblia” egy hívő ember számára? Minden könyv kinyilatkoztatott igazság lenne? Természetesen nem erről van szó, hanem hogy mindent, valóban mindent lehetséges a Biblia fényében olvasni, úgy érteni és értelmezni, hogy átvilágítsa a Biblia igazsága.

Életem ezen szakaszában megpróbáltam újra rendszerezni az addig megszerzett tudást, éreztem, hogy ezzel sáfárkodnom kell. Egyelőre ez a feladatomban.

■ KOCZISZKÓ ÉVA

Ébresztő! Provokáció!

Adáshiba Pestszentlőrincen

► Színházzá alakult a pestszentlőrinci evangélikus templom február 28-án. Szakonyi Károly *Adáshiba* című művét adta elő a kelenföldi színjátszó kör. A két felvonásos darab éles társadalomkritikát fogalmazott meg, és szomorú képet festett az egymástól egyre jobban elidegenedő, a televíziót mereven bámuló Bódog család tagjairól, miközben keresztény üzenetet is hordozott.

dásüvegben borral lesz a víz, és a tolószékből felpattan a szomszéd-asszony. S hiába erőszakol ki Irmus egy adáshibát, az sem segít: a felháborodott tévénezők a telefont rohamozzák meg, hogy szerelőt hívjának, ahelyett hogy arra figyelnének, aki azért jött, hogy feloldja az emberek szenvedését. Emberfi lemondóan sóhajtja, hogy már ő sem tehet semmit, ez nem a megfelelő pillanat a család számára. Irmus ezek után nem lát más kiutat, mint hogy fogja a bőröndjét, és elmegy, hogy máshol keresse üdvösségét.

A kelenföldi színjátszó kör tagjai színvonalas produkciót mutattak be. Elismerés jár azoknak a fiataloknak, akik egy éven keresztül heti egyszer próbákon készültek fel az előadásra. Vezetőjük, *Abaffy Zoltán* mondta el, hogy a kör nyolc éve működik, tagjai zömmel a kelenföldi evangélikus ifjúságból kerültek ki, s évente-másfél évente jelentkeznek egy-egy újabb darabbal. Elsősorban a helyi gyülekezetnek játszanak, de jelen voltak az egyik Szélerősa találkozón is, és meghívásra jöttek Pestszentlőrincen.

Közösen döntenek el, melyik darabot adják elő; mindig olyat, amelyben van keresztény mondanivaló. Bemutatták már például a következőket: *A legkisebb boszorkány* (Lázár Ervin), *Sebhelyes kéz* (ismeretlen szerző), *Csillag támad Já-kóbból* (ismeretlen szerző), *A sátánár-mányosparázsvarázs-pokolikörpuncs-pancslódító-bódítóka* (Michael Ende).

A társulat vezetője nem rendezője az *Adáshiba* című darabnak, ez a szereplők közös munkája. Kényszerűségből nőiesítettek két karaktert: a szomszéd és a legkisebb gyerek az eredeti Szakonyi-darabban férfi volt, a kelenföldiekén azonban Szűcsből Szűcsné, Imruskából pedig Irmuska lett.

Abaffy Zoltán elmondta: „Én inkább abban segítettem a fiataloknak, hogy jobban megismerjék azt a kort. Nekik a hatvanas évek már történelem, nekem személyes tapasztalataim vannak róla.” Majd hozzátette: „A mai családokban az egymásra nem figyelés és elidegenedés még hatványozottabb. Ha aktualizálnám a darabot, akkor a szülők a tévé előtt ülnének, a gyerekek a számítógépet vernék, és Vanda folyamatosan telefonálna...”

Szereposztás:

Bódog, az apa – *Schermann Sándor*
Bódogné, a felesége – *Zombory Anikó*
Vanda, az idősebb lány – *Papp Dóra*
Dönci, a fiuk – *Schermann Géza*
Saci, a felesége – *Nemes Ildikó* (párhuzamos szereposztásban: *Gáspár Mónika*)
Irmus, a fiatalabb lány – *Petró Enikő*
Szűcsné, a szomszédasszony – *Bence Zsófi*
Emberfi (üzenete van annak is, hogy a szereposztás végén van!) – *Gadó Benedek*
Technikus: *Csapó Dóra* és *Ruzicska Péter*

■ HULEJ ENIKŐ

Asztal a színpad közepén, rajta szó-dásszifon, borosüveg, virág, körülötte székek. Baloldalt két fotel gondosan a televízió elé beállítva. A tévé egy hatalmas doboz a játéktér egyik sarkában, a szereplők tévézés közben arccal a nézőtér felé fordulnak. Kicsit hátrébb még egy-két szék. A háttérben telefonkészülék és régi lemezjátszó. A szereplőkön korhű ruha. Az *Adáshiba* 1969-ben, a holdra szállás évében játszódik.

A kezdő jelenetben egy idősödő házaspár látható. Bódogék megélték a 20. századi nagy politikai rendszereket – a feleség a darab során többször utal arra, hogy nehéz időket éltek át, háborúkat, forradalmat, kommiunt, s óvakodni kell a besúgóktól. A férfi tévét néz, kommentálja a látottakat, az asszony az asztalt rendezgeti, beszélgetnek. Vendégségre készülnek, legkisebb gyerekek születésnapját ünneplik.

Sorban érkeznek a családtagok. Dönci, a fiuk, a feltörekvő fiatalember, aki éppen valamilyen találmányt igyekszik pénzzé tenni, s balatoni nyaralóra alkuszik, kicsit butuska feleségével, Sacival jön. Vanda megkeseredett, magányos, elvált nő, aki nemrég költözött haza a szüleihez, de minden mozdulatával, mondatával sugallja lesújtó véleményét a családjáról. Irmus, a harmadik gyerek, az ünnepeit elkészít saját köszöntéséről, a többiek már javában falatozzák a halat és a krumpelit, mikor ő betoppan. A tolokocsis szomszédasszony, Szűcsné pedig csak a puncstornánál csatlakozik a társasághoz.

Irmus közben eltűnik – az albérlőhöz megy át, hogy megkérdezze „egy bizonyos ügyben”. A lakót Emberfinek hívják. Különös alak. Szakállas, halszagú, már a tizenkettedik furcsa barát jelenik meg nála egy hónap alatt. Csendes ember, nem visz fel nőket, nem tart bulikat. Irmus azért hívja őt át, hogy mentse meg a családját – a képernyőhöz tapadt, egymásra alig figyelő, párbeszéd helyett egymás mellett elbeszélő embereket.

Emberfi azonban tehetetlen. Még a látványos csodák sem segítenek. Senkinek nem tűnik fel, hogy a szó-

Az *Adáshiba* provokatív darab, de nemcsak a tévéfüggő, elidegenedett családkép, hanem Emberfi (le)szereplése miatt is. Kétségtelen ugyanis, hogy Krisztust kívánja ezzel szimbolizálni a darab írója, hiszen a Bibliából kölcsönöz csodákat, s újszövetségi mondatokat ad a szájába. Ez a tetszetosza, erőtlén figura azonban – szemben a Szentírás tanúságtételével – a 20. századi környezetben már semmire sem képes.

Milyen üzenetet vihet magával a pestszentlőrinci templomban tartott előadás közönsége? – tette fel a kérdést a végén *Győri Gábor*, a gyülekezet lelkésze, az alkalom házigazdája. Azt, hogy *Emberfi a sokszor enerválnak tűnő, erőtlennek bizonyuló keresztény egyházakat és embereket jelképezi, akik elhiszik: az idő nem alkalmas az evangéliumra, és nincsenek életeket megváltoztató jézusi csodák. Provokáljon bennünket a darab! Ébresztő! Erőtlen az egyház? Meglehet! De Krisztus semmiképpen sem az!*

A SZERZŐ FELVÉTELEI

Öt hét séta fényvillanásokban

FOTÓ: NAGY BENCE

Nem egészen két óra állt csak *Vitális Judit* rendelkezésére, hogy a február 25-ei EvÉlet-est keretében élménybeszámolót tartson a spanyolországi El Caminón tett öthetes zarándoklatáról. Lapunk szerkesztőségi titkára tavaly nyáron „sétálta” végig Szent Jakab útját, és az ott készült fényképeiből olyan bemutatót állított össze, hogy a több mint félszáz érdeklődő ne csak „az Út” természeti és építészeti szépségeivel ismerkedhessen meg, hanem a lelkisége is megérintse őket. (*Vitális Judit beszámolója az Evangélikus Élet 2009/9. számában olvasható.*)

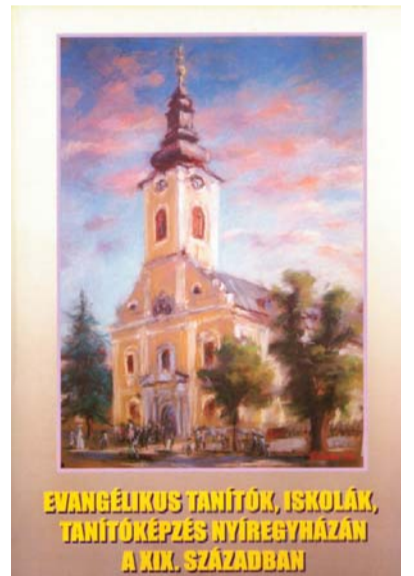
■ – NOTABENE –

Könyvbemutató a Nyíregyházi Főiskolán

Dr. Fabiny Tamás, az Északi Egyházkerület püspöke és *dr. Brezsnay László*, a Nyíregyházi Főiskola Pedagógusképző Karának dékánja mutatta be az érdeklődő közönségnek és a sajtónak az *Evangélikus tanítók, iskolák, tanítóképzés Nyíregyházán a XIX. században* című kötetet, amely a képzés újrarendezésének a százötvenedik évfordulója alkalmából jelent meg helyi összefogás eredményeként. A „kettős szereposztás” sem véletlen, hiszen a ma állami felsőoktatás egyházunk hatékony közreműködésével indulhatott el.

Fabiny Tamás egyházunk oktatásban betöltött szerepéről is szólva ajánlotta a könyvet a hallgatóságoknak. Brezsnay László a polgári értékek felől közelítette meg a kötetet, kiemelve a tanárképzés jelentőségét. A könyv szerkesztője – *Csoma József* – az ajánlásokat követő beszélgetésben köszönte meg a szerzők és a támogatók segítségét.

■ LABORCZI GÉZA

Újabb asztali beszélgetés

A Kossuth-díjas író, irodalomtörténész és műfordító hasonló című regényéből kiindulva a *fogság* irodalmi, teológiai és kortörténeti aspektusairól beszélgetett *Spiró György* és *Csepregi András* evangélikus lelkész, teológus, az Oktatási és Kulturális Minisztérium Egyházi Kapcsolatok Titkárságának vezetője az Asztali Beszélgetések Kulturális Alapítvány legutóbbi alkalmán, február 24-én este a Pilinszky János irodalmi kávéházban.

■ MAGYARI MÁRTON felvétele

Balról jobbra: *Spiró György*, *Csepregi András* és *Galambos Ádám*

A szeretet határokat és évtizedeket ível át

A hollandiai gyermekmentő akció emlékére

HIRDETÉS

MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ GYŰJTEMÉNYI TANÁCS

Pályázati felhívás 2009

Az MEE Gyűjteményi Tanácsa pályázatot ír ki a gyülekezeti gyűjtemények – könyvek/könyvtárak; levéltári- és iratanyag; műtárgyak – részére. *A pályázat célja: elősegíteni a gyülekezeti gyűjtemények működését, rendezését és állagmegővését.*

Pályázati tudnivalók

1. A pályázók köre: evangélikus egyházközösségek, amelyek nem rendelkeznek az országos gyűjteményi keretből támogatott szakgyűjteménnyel.
 2. Pályázni csak hiánytalanul kitöltött *úrlapon* lehet, amely a <http://gyt.lutheran.hu/palyazat> címen letölthető, illetve a Gyűjteményi Tanács címén igényelhető: 1085 Budapest, Üllői út 24.; tel.: 20/824-3881; e-mail: gyujtemenyi.tanacs@lutheran.hu.
 3. A pályázat postára adásának határideje: 2009. április 15. Cím: Gyűjteményi Tanács, 1085 Budapest, Üllői út 24. Határidőn túl érkezett pályázatokat nem fogadhatunk el.
 4. A benyújtott pályázatok elbírálásáról a nyertes pályázókat 2009. május 1-jéig értesítjük.
 5. A pályázat megvalósításának ideje: 2009. május 1. – 2009. november 30.
 6. Ha a gyülekezet több témára is pályázik, minden egyes témához (pályázati alponthoz) *külön úrlapot* kell kitöltenie.
 7. A pályázatban legalább 15% (anyakönyveknél 25%) önrészt kell biztosítani.
 8. *Nem pályázhatnak* azok a gyülekezetek, amelyek 2008-ban nem küldték vissza a gyűjteményi felmérés kérdőíveit.
 9. *Elszámolás:* az elnyert összegről és az elvégzett munkáról 2009. december 20-ig kell elszámolni, amelyhez mellékelni kell az elvégzett munkákkal kapcsolatos beszámolót, restaurálási munkalapot és a gyülekezet nevére kiállított számlák másolatát; a könyvekről és/vagy az iratanyag-ról készült jegyzékek másolatát, illetve a számítógépes táblázatot a pályázatban előírtak szerint; a beszerzett eszközökkel, tárgyakkal kapcsolatos, a gyülekezet nevére kiállított számlák másolatát.
- Ha a pályázó a kapott összegről nem számol el, a teljes összeget vissza kell utalnia a Magyarországi Evangélikus Egyház számlájára, és a következő három évben nem pályázhat.

Pályázati témák

1. *Rendezés és feldolgozás*
Helybeli szakemberek, gyűjteményi előadók vagy az országos gyűjteményeken keresztül kért szakember által elvégzett munka díjára lehet pályázni.
1.1. A gyülekezet könyveiről leltár készítése: a könyvek bepecsételése, leltári számmal való ellátása, leltárkönyvbe való beírása és jegyzék készítése OpenOffice Calc vagy Microsoft Excel táblázatban: pályázni lehet száz könyvnél nagyobb mennyiség feldolgozásához szükséges munkadíjra: megbízási díjra és annak járulékaival vagy számlás kifizetésre; a megpályázható összeg legfeljebb bruttó 100 000 Ft.
1.2. A gyülekezet levéltári és/vagy iratanyagának a rendezése: az iratok rendezése, jegyzetelése (a csomók/dossziék/kötetek sorszámmal való ellátása; csomagolás (dossziéba, Körper-szalaggal átkötés – nyitott polcon tárolás esetén dobozolás); levéltári jegyzék készítése szövegszerkesztővel, az irategységek számsorrendjében (a fontosabb iratokról darabszintű jegyzék): pályázni lehet munkadíjra: megbízási díjra és annak járulékaival vagy számlás kifizetésre; a megpályázható összeg legfeljebb bruttó 150 000 Ft.
2. *Állagmegővés*
2.1. A gyülekezet könyveinek és/vagy levéltári/iratanyagának és/vagy műtárgyainak biztonságos megőrzését segítő eszközök beszerzése, behelyezés (például riasztóra, zárba, zárható szekrényre, levéltári és könyvdobozokra, terítők tárolására alkalmas hengerre lehet pályázni): a megpályázható összeg legfeljebb bruttó 200 000 Ft.
2.2. A gyülekezet műtárgyainak restaurálása
A pályázathoz mellékelni kell a szakrestaurátori árajánlatot, amelynek beszerzésében az Evangélikus Országos Múzeum segít: a megpályázható összeg legfeljebb bruttó 400 000 Ft.
3. *Anyakönyvek restaurálása* (a restaurálást az Evangélikus Országos Levéltáron keresztül kell lebonyolítani, és az EOL által megbízott restaurátorok végzik): 25% önrészt kell vállalnia a gyülekezetnek. A megpályázható összeg legfeljebb bruttó 240 000 Ft, amelyhez 80 000 Ft önrészt kell hozzátenni (átlagos restaurálási díjat számolva).

▶ **Apai ágon evangélikus papcsládból származom. Dédnagyapám domonyi Koren István aszói esperes, Petőfi Sándor „jó öreg tanítója” volt. Édesapám unokatestvére pedig D. Koren Emil evangélikus lelkész, aki élete jelentős részét a finn–magyar kapcsolatok ápolásának szentelte. Tőle láttam példát ahhoz hasonló szeretetre, mint amilyen – édesapám elbeszélése alapján – Hollandia részéről nyilvánult meg Magyarország irányában az első világháború után.**

1920. január 24-én Johanna H. Kuyper a következő felhívást tette közzé a De Standaard című lap hasábjain: „Bizottság alakult az elesett magyar gyermekek Hollandiába hozatalára. Ehhez azonban elsősorban pénz szükséges, másodsorban családok, amelyek ezeket a gyermekeket legalább két hónapra ingyen vendégül látják. A hágai Odijkstraat 36.-ba várjuk azoknak a családoknak a címét, amelyek magyar gyermekeket szeretnének fogadni, pontosan megjelölve, hogy nemre, életkorra, vallásra, helyzetre való tekintettel leginkább kiket várnak, és hogy esetleg a ruházatról is tudnának-e gondoskodni. Az első vonat százszáz gyermekkel hamarosan elindul Budapestről, melyet az Önök áldozatkészsége folytán még számos vonat követhet.”

Ezt az első vonatot valóban sok további követte. Hollandia hozzávetőleg hétezer gyermeket fogadott. A nyomorból jólétet és családi harmóniát nyújtottak a kis vendégeknek. Tudni kell ehhez, hogy Hollandiában olyan nagy volt abban az időben a válság, hogy három hét alatt tíz bank ment tönkre, mégsem a keserűség irányította az emberek gondolkodását, hanem igyekeztek egymást segíteni.

2010. február 8-án lesz kilencven éve, hogy az első gyermekeket szállító vonat elindult. Édesapám emlékére és a holland nép előtti főhajtás-

ként egyéni kezdeményezésemből fakadó társadalmi összefogással programsorozatot indítok el idén nyáron, amely 2010. február 8-án hivatalos ünneppel végződik. A sorozat címe: *Thanks Netherlands!* („Köszönjük, Hollandia!”)

Mivel 1920-ban is a gyermekek voltak a főszereplők, úgy gondolom, fontos, hogy a holland–magyar rendezvénysorozatban is jelentős helyre kerüljenek azok a programok, amelyek a gyermekekről szólnak. Az ő bevonásukat azért is fontosnak tartom, mert sajnálatos módon a negyven év alatti korosztály már szinte semmit nem tud erről a

Thanks Netherlands! címmel holland–magyar gyermekrajz-kiállítás nyílik ez év június 19-én 16 órai kezdettel Budán, a Nánási Neni vendéglőjében. A határidőkről és minden további programról előzetes felvilágosítást adok a 70/425-9795-ös telefonszámon vagy e-mailben, a gizella.koren@freemail.hu címen.

Szeretném a mozgássérült és egyéb fogyatékkal élő gyermekeket is bevonni a programba, szívesen felkeresném az érdeklődő intézményeket. Ehhez és az egész rendezvénysorozathoz várom a segíteni akaró honfitársaim jelentkezését. Egész nyarat kitöltő rendezvényeket, programokat ter-

történelmi eseményről. Pedig a magyar gyermekek hollandiai tartózkodása, majd utána a vendéglátókkal való kapcsolattartás olyan „diplomácia” volt, amelyet bármely diplomata megirigyelhetne.

A mi családjunk nyolcvankilenc éve örvend holland baráti kapcsolatoknak (lásd a mellékelt felvételeket). Édesapám holland nevelőszüleinek leszármazottaihoz vezetnek ezek a szájak. Magyarországon ma is élnek még olyan – kilencven év körüli – néni, bácsi, akik máig hálás szívvel emlékeznek a hollandiai évekre.

Szeretnék minél több olyan embert felkutatni, akiknek – vagy valamelyik családtagjuknak, ismerősüknek – bármilyen módon közük volt az 1920-ban kezdődött gyermekmentő akcióhoz

vezek, amelyeken részt vehetnek a hazánkban tartózkodó holland vendégek. Ötleteket szívesen fogadok. Olyan családok jelentkezését is várom, amelyek szívesen fogadnának nyáron néhány napra holland családokat. Keresem azokat a cégeket vagy magánszemélyeket, amelyek és akik autóval, esetleg kisbusszal szívesen szállítanák a különböző helyszínekre kedves holland vendégeinket.

Január eleje óta szervezem a *Thanks Netherlands!* nyári eseményeit. Remélem, hogy az általam indított eseménysorozat növeli hazánk népszerűségét az európai nemzetek körében, emeli jó hírre.

Szeretettel várom a jelentkezőket, iskolákat, intézményeket, egyházakat, illetve minden segíteni vágyó embert.

■ PEIDLÉNE KOREN GIZELLA

„Apostolok nyomában vagyunk...”

Tábori lelkészek vendégségben

▶ **Kicsinek bizonyult a gyülekezeti terem ötvened vasárnapjának délutánján a Pápai Evangélikus Egyházközösség szeretetvendégségén, így a programot a templomban tartották. Az alkalom meghívott vendégei Lackner Pál dandártábornok, protestáns tábori püspök, Nánási László Endre százados, evangélikus tábori lelkész és Juha Mieltinen százados, a városban működő katonai bázis szóvivője voltak. Az előadások a tábori lelkészek munkáját mutatták be.**

Pápán, a NATO nehézszállító repülőezrednek bázisán ez év január elsejétől működik tábori lelkész. A soknemzetiségű kontingensben szolgáló, többségükben lutheránus svédok kérték, hogy a bázisra evangélikus, az angol nyelvet felsőfokon beszélő lelkész kerüljön, így esett a választás Nánási Lászlóra.

A százados év elején Hódmezővásárhelyről került új állomáshelyére, a Dunántúlra. Szolgálati területét a bázis jelenti, azonban a helyi

gyülekezet is várja egy-egy vasárnap istentiszteletre. Ugyancsak az ő feladata lesz a későbbiekben a külföldi kontingensben szolgáló katonák gyerekeinek evangélikus hitoktatása is. A pápai evangélikus gyülekezeti terem és a templom nyitva áll akár angol nyelvű istentisztelet, akár más alkalom céljára, és a tervek szerint közös programokon is részt vehetnek majd az egyházközösség tagjai és a katonák.

S hogy mik a tábori lelkész munkájának sajátosságai? Lackner püspök vitetett képes előadásában – amely egyébként felölelte a tábori lelkészi szolgálat történetét, szervezeti felépítését, feladatait – elmondta: a katona lelkész egyszerre visel egyházi és katonai felelősséget. Feladata a csapatok erkölcsi erejének fenntartása, általánosan fogalmazva a katonák mentális gondozása. A civil életben dolgozó lelképásztorokhoz hasonlóan istentiszteleteket tart, lelkigondozást végez, a halottaknak megadja a végtisztességet.

Sajátos viszont, hogy munkáját időnként – nevének megfelelően – tábori körülmények között, hazájától távol, esetenként vallásilag is idegen (például iszlám) környezetben végzi. (A

külföldi missziókban való részvétel a NATO-hoz való csatlakozást követően vált szükségessé.) A tábori lelkészi szolgálat a missziókra való felkészítés keretében ismerteti a kiutazókkal az adott célország vallási sajátosságait (ilyen például Boszniában a muszlim bosnyákok együttélése az ortodox szerbekkel). Kereszteltek már katonákat misszióban, illetve több alkalommal tartottak nagyon jó hangulatú karácsonyi istentiszteleteket – mondta Lackner Pál. „Krisztus mindenütt ott van nekünk, még a sivatagban is, az apostolok nyomában is jelen vagyunk” – hangzott el az előadásban.

Juha Mieltinen, a támaszpont finn nemzetiségű katonai szóvivője+ párjával együtt örömmel tett eleget a meghívásnak. Bemutatta a gyülekezetnek Finnországot, szövegezte a történelméről, az egyházi életéről, majd a finn haderő felépítéséről, illetve a nehézszállító repülőezredről beszélt, amelyben tíz NATO-ország és két, a békepartnerség keretében a szervezettel együttműködő állam képviselti magát.

A programot a konfirmandusok műsora zárta.

■ POLGÁRDI SÁNDOR

Szélrózsa – volt, van, lesz

Vitális Judit riportja a február 28-i utótalálkozóról

▶ **Nem pontosan a „félidőre” időzítve, mindenesetre a tavaly nyári 7. és a jövő nyáron esedékes 8. országos evangélikus ifjúsági fesztivál között rendezték meg első ízben – február utolsó napján az Angyalföldi József Attila Művelődési Központban – a Szélrózsa-utótalálkozót.**

A több mint négyezer résztvevőt megmozgató egész napos rendezvényen Mesterházy Baláznak, a soproni líceum iskolaelkészítésének nyitóáthitátát követően a függés és függetlenség témájában kérdezte Reuss Andrást, az Evangélikus Hittudományi Egyetem professzorát és Pröhle Gergelyt, egyházunk országos felügyelőjét Krug Emília újságíró (*képiünkön*). A kiscsoportos beszélgetéseken szintén a füg-

gés kérdéskörrel foglalkoztak a fiatalok. Délután koncertekkel folytatódott a program – színpadra lépett mások mellett a *Poézis*, a *M.Is.K.A.*, az *Égőgőz* gospelkórus, a *myFriends* és a *Shamrock* –, ezzel párhuzamosan pedig például KIE-kávéház, Láthatatlan Színház és „élő könyvtár” is működött. Az utótalálkozó fénypontját – *Varga Gyöngyi* útra bocsátó áldása után – a Szélrózsa Band koncertje jelentette.

LUKACS GABI FELVÉTELE

Szóljon hangosan az ének...

Ütemes lábdobogással „tapsolták vissza” az utótalálkozó résztvevői a Szélrózsa Bandet lemezbemutató koncertjük végén. *Huszák Zoltán*, egyházunk ifjúsági referensével, egyben a „banda” jelenlegi basszusgitárosával két nappal később beszélgettünk. Meghatottan emlékezett vissza a tetszés- és szeretetnyilvánítás ezen formájára csokány, mint a kőszegi találkozóra.

– Nemezszer hallottam, hogy a fiatalok a reggeli rohanásban csak annyit vetettek oda egymásnak, sietnek a reggeli koncertre. Nem dicsőítésnek nevezték az áhítatot, illetve az azt megelőző közös éneklést, hanem koncertnek. Nem gondolom, hogy ezt a kettőt fejben vagy szívben összekeverték volna, nyilvánvalóan nem buliba, hanem az áhítatra igyekeztek – de azzal, hogy koncertként emlegették, talán a minőségére próbáltak utalni.

nem. Néhányan azt mondják, a következő találkozóra még egy ugyanilyen összetételű csapat kellene, vagyis profi zenészeknek kellene kísérniük az énekeseket, de én már jövőre is szeretnék egy olyan Szélrózsa Bandet összeállítani, ahol az átlagéletkor húsz év tájékán van. Addig még két, de akár három zenei táborunk is lesz... És most az utótalálkozón is látam olyan gitáros srákokat, akiket be lehetne vonni.

– Az együttes neve a találkozóra utal, de csak a Szélrózsa-utótalálkozóra lép fel a csapat?

– Ha meghívunk bennünket, és mindannyiunknak alkalmas az időpont, örömmel elmegyünk bárhova. Megkereste már az együttest a győri és a kőszegi középiskola is, és szóba kerülhet egy esetleges csillagpontos fellépés is. (*A Csillagpont a református egyház két évente megrendezett országos ifjúsági fesztivál-*

Zaharia Júlia – húgával, *Mónival* – egész éjjel utazott, hogy részt vehessen a Szélrózsa-utótalálkozón. Messziről jött, Erdély „túlsó” végéből, Brassóból.

– Tudjuk, milyen a Szélrózsa, és gondoltuk, az utótalálkozó is csakis jó lehet – magyarázta kérdésünkre, miért nem számított a távolság. – Nem csalódtunk. Pont olyan jó hangulatú, mint a kőszegi találkozó volt.

Legemlékezetesebb „határ menti” élményként pillanatnyi habozás nélkül a *Nikodémusok óráját* nevezte meg. Majdnem minden este elment a beszélgetésre, és egy-egy ott hallott gondolat mind a mai napig gyakran eszébe jut. A „csendes” alkalmak – az áhítatok, a Taizé-imádságok, a Láthatatlan Színház, a Tamás-mise – összességében is nagyon tetszettek neki. „A záró istentisztelet azért feledhetetlen számomra, mert én is szolgálhattam benne” – tette még hozzá a teológiára készülő lány.

Az utótalálkozón a program félidőjében, kora délután beszélgettünk. Épp az előtétel, a hátrányos megkülönböztetések leküzdését célzó „élő könyvtárból” jött, ahol egy olyan fekete fiatalemberrel beszélgettünk, aki Budapesten tanul pszichológiát, és függőségben szenvedő emberekkel dolgozik.

És ha már függőség és független-

Egy kis nyáridézés

ség. Délelőtt a *Reuss András* vezette kiscsoportos beszélgetésen járt; a téma az engedelmeség volt.

– Nem volt lehetőségem sokat hozzászólni, viszont a többiek észrevételei között volt néhány figyelemre méltó. Például hogy mennyire fontos, hogy egy keresztény ember az apró-

torozott le”. A fiatalok közül *Schwahofer Nórával* és *Zsófiával* beszélgettünk; mindkettejüknek a „hazai” találkozó volt az első Szélrózsájuk.

– A megnyitón színdarab formájában mutattuk be, milyen Kőszeg; ezt már hetekkel korábban elkezdtük próbálni – idézte fel a nyarat Zsófi. – A találkozó előtti napokban plakátokat ragasztottunk, amiben csak tudtunk, segítettünk a szervezőknek, a fesztivál ideje alatt pedig az eligazítás volt a feladatunk, útbagazítottuk a résztvevőket, hogy mit hol lehet megtalálni a táborhelyen, illetve a városban.

Azért a programokból sem maradtak ki teljesen.

– A koncertek nagyon tetszettek – vette át a szót Nóri. – A beszélgetős alkalmak is jók voltak, például azok, amelyekben más nemzetekről tudhattunk meg valamit, vagy éppen Afrikáról meséltek.

– És a focimeccsekről se feledkezzünk meg – egészítette ki őt Zsófi, aki ha csak tehetné, a pálya széléről drukolt a kőszegieknél.

A jövő évi találkozó házigazdájának azt üzenik: ugyan sok munkával jár a szervezés, de nagyon jó érzés otthont adni a Szélrózsának. És ne izguljanak, mert ahogyan ők is folyamatosan érezték mások támogatását, úgy biztosan nekik is segítenek majd.

Nosztagiázás Kőszegről a KIE-kávéházban

ságnak tűnő szabályoknak is engedelmeskedjen, mert aki nem tud engedelmeskedni a kicsinek, az nem tud továbbjutni, nem tud növekedni. Ma megérttem: az az ember, aki engedelmeskedik, igazából szabad.

A kőszegi ifjúság tizenöt fős különítménye még pénteken megérkezett Budapestre, és az éjszaka erejéig a Deák téri gyülekezeti teremben „sá-

Még a szolnoki Szélrózsa kiértékelésekor fogalmazódott meg: ahhoz, hogy a közös éneklés tényleg közös éneklés legyen, jó zenekari alap kell, hogy a dallamot mindenki könnyen követni tudja. Addig pedig, amíg a saját fiataljaink közül nem nevelünk ki olyan muzsikusokat, akik ezt a háttérrel biztosítani tudják, profi zenészeket kell megkérnünk erre. Akik végül Kőszegre eljöttek – illetve akikkel már hónapokkal korábban elkezdtünk próbálni –, a zenész barátaim közül kerültek ki. Az énekesek közül a két fiatalember a pécsi gospelkórusból jött, a lányokat pedig, akik most itt az utótalálkozón is felléptek – és akik egyébként evangélikus középiskoláink tanulói –, az ifjúsági zenei táborokban ismertük meg.

– Ha jól értem, akkor a tervek szerint előbb-utóbb a zenészek is a fiatalok közül verbuválódnak majd.

– Természetesen! Sőt ez ügyben egy kis türelmetlenség is van ben-

ja. – *A szerk.*) Ha majd a mindenkori Szélrózsa Band tényleg fiatalokból áll össze, két fesztivál között végigturnézhatná az evangélikus gimnáziumokat, és ott lehetne minden ifjúsági programon.

– Addig is hallgassa mindenki az *Új ének 2. CD-t*?

– Még a tavalyi Szélrózsa előtt, július első hetében kezdtük el felvenni a zenei alapokat. Úgy terveztük, karácsonyra elkészül a korong, végül most, az utótalálkozóra jelent meg. A CD-vel – tíz évvel az első rész kiadása után – szeretnénk feléleveníteni és folytatni az *Új ének* ifjúsági énekeskönyv hangzó változatának egy sorozatban való rendszeres megjelenítését. A lemezt az ifjúsági osztálytól, illetve az Evangélikus Missziói Központtól lehet megrendelni, az albumon szereplő tizenegy dal zenei kísérete pedig hamarosan szabadon letölthető az *ifjusag.lutheran.hu* oldalról.

Megvan a következő helyszín!

Az utótalálkozó meglepetése a 2010-ben esedékes 8. Szélrózsa országos evangélikus ifjúsági találkozó időpontjának és helyszínének bejelentése volt. A rendezvény megszervezéséért felelős *Tízék* döntése értelmében *jövő nyáron július 14–18. között Szarvasra, az Erzsébet-ligetbe várják majd egyházunk fiataljait*. A döntés háttéréről *Smidélisz Gábort* kérdeztük.

– Lassan pályázatot kell kiírni, hogy hol legyen a soron következő Szélrózsa – utalt mosolyogva „Szélrózsa atya” arra, hogy a Tízéknek egyáltalán nem volt könnyű eldönteniük, a több alkalmas helyszín közül melyik lehetséges helyszín legyen a befutó.

Február 27-ei megbeszélésük végül Szarvasat választották. A döntésben az infrastrukturális szempontok mellett közrejátszott a szarvas-ótemplomi gyülekezet és a város szellemisége is. Maga a rendezvény nagyrészt az ótemplomi gyülekezet kapacitásaira számít majd, de természetesen az újtemplomi gyülekezet tagjai előtt is nyitva áll a találkozó. Szarvason lesz, és minden szar-

vasinak szól – mint ahogyan az egész egyháznak is.

Az ótemplomi küldöttség nevében először *Horváth Zoltán Olivér* másodlélek kommentálta a bejelentést:

– Érzékeljük, hogy a gyülekezet és a város is jó benyomást tett a Tízékre, de nem volt egyértelmű számunkra, hogy Szarvasra esik majd a választásuk. Most, hogy megszületett a hivatalos döntés, egyszerre érezzük a megtiszteltetés örömét és a felelősséget, ami ezzel jár. Oda-haza is nagy izgalommal várják a híreket, és ebben az is benne van, hogy szívvel-lélekkel készülnek arra, hogy otthont adhassunk a fesztiválnak.

– Tudjuk, milyen nagy lehetőség a Szélrózsa – vette át a szót pártostársától *Lázár Zsolt* igazgató lelkész. – Bízunk benne, hogy pozitív hatással lesz mind a gyülekezet és a város, mind egész Békés megye életére, hiszen a magyarországi evangélikusság közel egynegyede él ezen a területen. Reméljük, mindenki jól érzi majd magát nálunk, és a történelmi Magyarország középpontja, ha

csak néhány napra is, de az egyház középpontja lesz.

„2 + 0 + 1 + 0 = + + +” – ebből a furcsa matematikai „képletből” bontakozik majd ki a következő, 2010-es Szélrózsa témája. Hogy a megoldás helyére a hármas szám helyett miért a három pluszjel kerül, azt *Orosz Gábor Viktor*, az Evangélikus Hittudományi Egyetem adjunktusa és lelkésze, egyben a Szélrózsát szervező Tízéknek a találkozó tematikájáért felelős tagja így indokolta:

– A történelmi Magyarország középpontjában fekvő Szarvason a háttár helyett – ez volt ugyebár a kőszegi találkozó vezérgondolata – ezúttal a középpontra összpontosítottunk majd. A középpont pedig – és ezt szimbolizálják a pluszjelek is – nem más, mint a Szentháromság. Az Atya, a Fiú és a Szentlélek közötti szeretetkapcsolatot szeretnénk majd körbejárni mint olyan példát, amely mintául szolgálhat az egymáshoz való viszonyulásainkban életünk minden színterén, a családban, a társadalomban, a gyülekezetben egyaránt.

Rejtélyek Noé bárkája körül

▶ A bibliai „tudósítás” mellett szinte a világon számtalan nép mesél egy mindent elsöprő özönvízről. Ez vajon azt jelenti, hogy csakugyan megnyíltak egykoron az ég csatornái, és az egész földet elborították a hullámok? Az Ararát környékén terjedő legenda szerint a hegy oldalában, nem messze a csúcstól „csücsül” Noé bárkája a hóban. A múlt század közepén még számtalan szemtanú állította, hogy látta az akkor már hóval félig ellepett hajót. A kérdés nehéz, sokat vitatott, számtalan elmélet, elgondolás kering a témával kapcsolatban.

Az Ararát hófödte csúcsa

A kultúrantropológusok és néprajzosok véleménye szerint csaknem kétszázhusz nép körében maradt fenn a vízözön emléke. Talán nincs a földnek olyan pontja, ahol ne bukkantak volna özönvízmítoszokra. A történetek kilencvenöt százaléka teljes, egész bolygónkat érintő elemi csapásról beszél; többségük azt állítja, hogy egy kiválasztott családnak sikerült megmenekülnie valamiféle vízi járművön. Számtalan mítosz mesél arról, hogy jóval a csapás előtt különleges öltözötű idegenek látogattak el hozzájuk, figyelmeztették őket a közelgő katasztrófára, és azt is elárulták, mit kell tenniük a túlélés érdekében. A héber történet érdekessége, hogy ez az egyetlen, amely a saját lakhelyétől távoli hegyet (Ararát) nevez meg kikötési helyként. A kutatók véleménye az, hogy a fenti mítoszok mögött minden bizonnyal egy valódi özönvíz áll.

Többszörös árhullám

A föld számos jégkorszakot átél, az utolsó nagy olvadás idején pedig

A legnagyobb körülbelül a Kr. e. 8000 és 5000 közötti időszakra tehető, amikor az emberi társadalom a világ számos pontján már kialakulóban volt. A betörő víz váratlanul érte őseinket, és a túlélők számára úgy tűnt, mintha az egész világ elpusztult volna. A Noé történetéhez nagyon hasonló mítoszok Görögország és Irán térségében játszódnak. Ha a térképre pillantunk, a terület középpontjában a Fekete-tenger hullámozik, ráadásul a Noé kikötési helyeként megjelölt Ararát hegy sincs messze innen.

Amikor a tóból tenger lett

1999-ben két amerikai tengerbiológus, *William Ryan* és *Walter Pitman* meglepő teóriával állt elő. Azt állították, hogy a Fekete-tenger néven ismert víztömeg helyén Kr. e. 5500 körül még egy alacsonyan fekvő édesvízi tó hullámozott. A Földközi-tengert akkoriban még nem kötötte össze a Boszporusz a Fekete-tengerrel. Csak

ja már nem bírt ellenállni a nyomásának, átszakadt, és hatalmas mennyiségű tengervíz ömlött a Fekete-tengernek nevezett tóba. Csak hogy a víz körülbelül két éven keresztül áramlott be, a vízszint napi tizenöt centimétert emelkedett, és nagyjából kilencvenhétezer kilométernyi partszakaszt árasztott el a tenger.

A két kutató azt állítja, hogy ez a vízbetörés elképzelhetetlen méretű katasztrófa lehetett a Fekete-tenger partvidékén lakók számára, akik szétszéledtek innen a szélrózsa minden irányába. Ezzel magyarázzák a kutatók azt, hogy nagyon hasonló özönvíztörténetet mesélnek el a zsidó, sumer és görög mítoszok.

Az elmélet igazát látszik alátámasztani az is, hogy a tenger alatti régezet 2000 nyarán a Fekete-tenger mélyén, huszonnégy kilométerre a parttól emberi település maradványaira bukkant. Olyan kő- és fatárgyakat hoztak felszínre, amelyek az emberi megmunkálás félreérthetetlen jeleit mutatták. A radiokarbonos kor meghatározás Kr. e. 5500 körülre tette a fatárgyak korát. Ezzel bebizonyosodott, hogy a kérdéses időpontban emberi településeket is elárasztott a betörő tengervíz.

Vannak azonban kutatók, akik kissé hiányosnak vélik ezt az elméletet. Ők a bibliai történetre hivatkoznak, amely szerint negyven napig esett az eső, vagyis az özönvizet nem pusztán a tenger kiáradása okozta, hanem hetekig tartó esőzés is közrejátszott benne. A Noé-történet másik utalása szerint az esőzés végén a víz apadni kezdett, és a tenger visszahúzódott. Ryanék elmélete szerint a beözönlő víz ottmaradt a Fekete-tengerben, és az egykori partok most is víz alatt állnak. Ráadásul a fenti elméletbe nehezen illeszthető bele az az évszázados legenda, hogy az Ararát környékbeliek évszázadok óta látogatnak egy hajóroncsot, amelyet Noé bárkájának neveznek. Ha tényleg csak ennyire emelkedett meg egykoron a víz, hogyan került Noé bárkája 4200 méteres magasságba?

Hajó a hegyoldalban

Márpedig valamiféle hajómaradvány nagy valószínűséggel van (vagy legalábbis volt) az Ararát. A Kr. e. 3. századból egy babiloni tudós feljegyzésében maradt ránk az egyik legkorábbi utalás a bárkáról. Eszerint időről időre zárandokok, környékbeliek mennek fel az Ararátra, hogy lássák a bárkát. Ezt aztán még jó néhány ókori és középkori forrás is megerősítette.

A feljegyzésekből két fontos dolog derül ki: egyrészt mindenki tudhatta, hol van a bárka, másrészt aki akart, elzarándokolhatott hozzá. Vagyis sokan már az ókorban, a kereszténység megjelenése és az Őszövétség elterjedése előtt ismerték a bárka történetét. A zárandokok között akadtak ismert személyek is, mint például *Szent Jakab*, aki 687-ben gyalogolt fel a hegyre, ott révílt álomba zuhant, és amikor felébredt, egy fadarabot talált maga mellett, amely a bárkából származott. Ebből aztán később keresztet faragtattak.

Az 1200-as évek környékén lehűlt az idő, és a hó már nyáron sem olvadt el a hegy csúcsán. A 13. század végén már arról számolnak be a források, hogy az Ararát tetején annyi hó van, hogy senki sem mehet fel a csúcsra. De a beszámolókból tudjuk, hogy még ebben az időben is egy jól bejáratott ösvény vezetett fel a bárkához.

Egy 18. század végi francia utazó kis könyvecskéjében mesélte el az Ararátot megélt kalandjait. „Ez tehát a bárka! Nagy és fekete. Sokkal nagyobb, mint valaha is hittem volna.

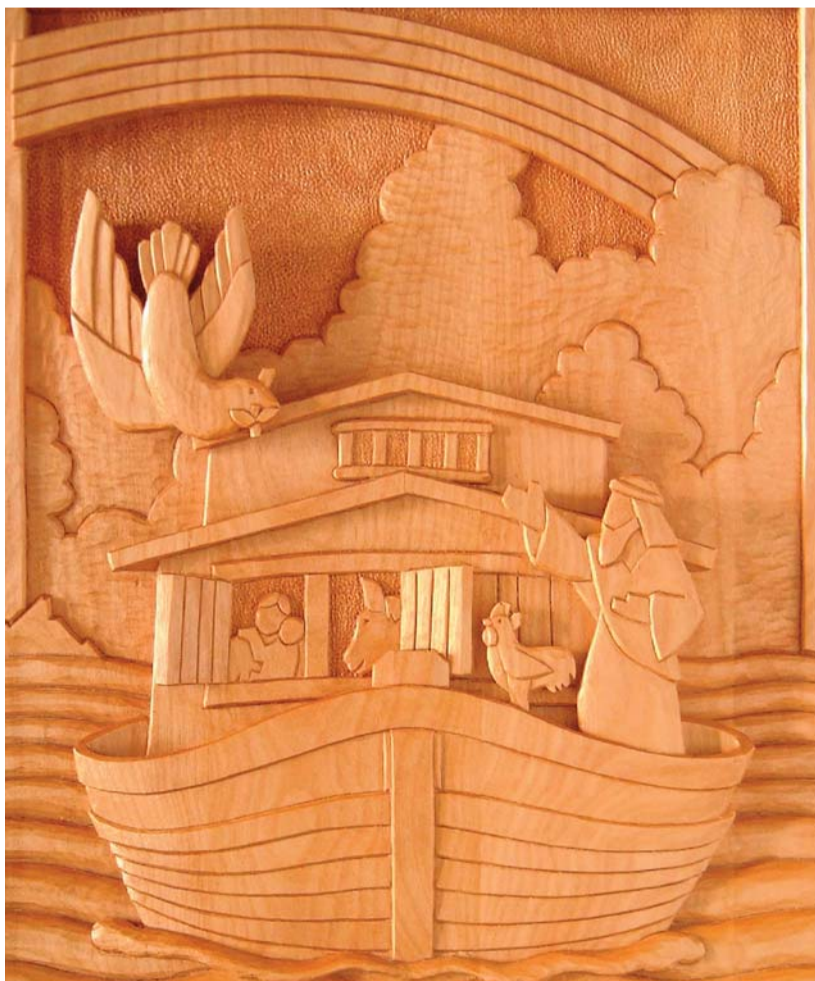
1910-ig az Ararátra tizenkilenc expedíciót vezettek.

A 20. században ennél már jóval kevesebben jutottak fel a hegyre, mert igen feszültté vált a környék politikai helyzete. A kurdokkal kapcsolatos problémák és véres események megakadályozták, hogy turisták és kutatók szabadon kószáljanak a térségben. Viszont remek légi felvételeket lehetett készíteni a hegyoldalról. Például 1910-ben a cári légierő egyik tisztje készített képeket az Ararátról, rajtuk állítólag jól látszik a bárka. Csak hogy minden felvételt és a cárt által küldött hegymászó expedíció minden iratát eltüntették a szovjetek, sőt a kutatás résztvevői gyanús körülmények között haltak meg. (Úgy tűnik, az ateista Szovjetunió nem kívánta megerősíteni egy keresztény „mítosz” létezését.)

Bizonyíték – jegelve

A két világháború alatt még egy sor légi felvétel készült az Ararátról, és számos katona és civil látta a bárkát a saját szemével odafentről. Annnyira mindennapos dolog volt megpillantani, hogy állítólag akkoriban nem volt hírértéke a dolognak. Ráadásul a világháborúk pokolában senkit sem érdekelt Noé bárkája. A hidegháborús ötvenes években aztán megtiltották a repülést az Ararát környékén, mert a hegy egyik oldalát a szovjetek birtokolták, a másikat pedig a NATO-tag Törökország.

1953-ban feljutott egy francia kutató a bárkáig, meg is találta, állítólag mélyen a jég alatt. Pár év múlva visszatért, és sikerült kioperálnia néhány fadarabkát a hajóból. Ezt elküldte egy laboratóriumba, ahol megállapították, hogy megkövesedett fáról van szó, amely ötezer évvel ezelőtt valahol a Közel-Keleten nőtt (tehát az Ararától minimum ezer kilométeres távolságra). A század vége felé a kutatók egy csoportja arra a „hivatalos” álláspontra jutott, hogy Noé hajója az Ararát oldalában található, az egyik földrengésben kettétörtött,

Örök téma (1) – ismeretlen művész metszete

már szép számban éltek emberek a bolygón. A jelenlegi közmegegyezés szerint Krisztus előtt 14 000 és 5000 között a világ tengereinek szintje a felolvadó jégtől százhusz-százharminc métert emelkedett. A növekedés valószínűleg nem volt egyenletes, bizonyára több nagy, pusztító árhullám söpört végig a földön.

hogy történt valami, aminek hatására a Földközi-tenger sós vize bezúdult az alacsonyabban fekvő tóba.

A magyarázat abban rejlik, hogy a sarkvidéki jég a felmelegedés hatására olvadni kezdett, emiatt megemelkedett a világtengerek vízszintje, így a Földközi-tengeré is. Egy idő után azonban a Boszporusz földhíd-

Örök téma (2) – az *Evan, a mindenható* című film plakátja

ma pedig vastag jégtakaró fedi. Így ugyan nem láthatjuk a bárkát, de a jég még hosszú időre konzerválja, és megvédi az avatatlan kezeketől. A bárkakutatók között a következő mondás járja: „Az Úr védelmezi a bárkát – tőlünk is!”

Hogy mi a konklúzió? Nos úgy tűnik, hogy a kérdések nyitva maradnak. Özönvizek csakugyan pusztítottak, de hogy melyikről olvashatunk a Bibliában, az talány. Nagy valószínűséggel csakugyan van egy bárka-féle az Ararát, de azt teljesen meggyőzően még nem tudták bizonyítani, hogy Noé hajózott vele.

■ JÁNOSI VALÉRIA

P. O. N. R. – hogyan tovább?

Az *Evangélikus Élet* 2009. február 8-i száma – benne *István János* püspök és *Lupták György* esperes írása, a *Csókay* házaspárral készült beszélgetés és más cikkek – mutatja, hogy hazánkban is, egyházunkban is „van valami a levegőben”.

Nem éltem 1956-ban, de a beszámoló alapján úgy tűnik, a forradalom kirobbanása előtti hónapokban is sokan érzékelték: „Van valami a levegőben.”

Egyházunk, benne lelkészi karunk mai helyzetét rosszabbnak látom, mint hazánké. Nem anyagiakra gondolok elsősorban, bár azt is érzékelem, hogy túlságosan pénzközpontú, anyagiassá lett a gondolkodásunk. Nézzünk magunkba! A világválság és a rá adott kormányzati válaszok közepette mi jutott előbb eszünkbe: az-e, hogy egyházunk emiatt kevesebb pénzből gazdálkodhat, vagy pedig Jézus szava, aki azt mondta: „Nektek pedig még a hajatok szála is mind meg vannak számlálva.”?

A már említett beszélgetésben Csókay András így fogalmazott: „Én azért beszélek nyíltan a házassági hűtlenségről (...), hogy mások segítségére lehessenek. Nem öncélúan

teszem, hanem azért, hogy senki se beszélhessen mellé.” Az igazság fájdalma mellett örültem az őszinte beszédnek. Mennyire híjával vagyunk ennek egyházunkban, amikor lelkészek, lelkész házaspárok válásáról annyit olvashatunk egy híradás kapcsán, hogy „személyes okok miatt” végzik szolgálatukat ezentúl más településen.

Csak Csókay András bűnéről lehet őszintén írni? Csak az ő megtérésének, hitre jutásának története erősítheti az evangélikus olvasókat? Az evangélikus lelkészek, vezetők botlásának, majd megtérésének történetéről miért nem olvashatunk? Várjuk, akarjuk igazán egyházunk megújulását? Teszünk vagy legalább imádkozunk ezért? „Uram, ébreszd egyházadat, és kezd rajtam.” (ÉÉ 737. o.)

P. O. N. R. Ahogyan István püspök írja már említett cikkében, e rövidítés jelentése *point of no return*, vagyis az a pont, ahonnan már nincs visszatérés. Valószínűleg elhaladtunk már e pont mellett: nincs lehetőség a visszafordulásra. De: nem is kell! Ha a folyamat visszafordíthatatlan, akkor mi is bátorodjunk a cselekvésre! Ha a helyzet tragikus, akkor mi

is nyugodtan hozzáfoghatunk az Úr Jézus nevében bármihez: nem ront-hatunk rajta!

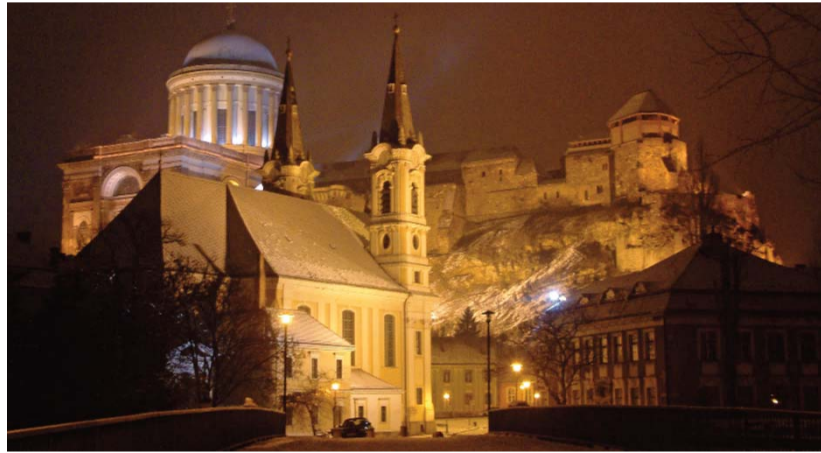
Magamnak azt szűrtem le, hogy ott, ahová az Úr állított – Bony és Gyömöre gyülekezetei, hitoktatás Győr környékén, valamint az alkoholbetegek, depressziósok közötti szolgálat a Magyar Kékereszt Egyesület győri csoportjában –, végezzem el hűségesen a feladatomat. A folyó sodrását nem tudom lassítani, nem vagyok elég ügyes ahhoz, hogy a csónak vontatókötelét lasszóként a parti sziklára dobjam, egyet tehetek: rábízhatom magamat arra a Jézusra, aki a kétféle ellenséges környezetből – zsidóság, pogányság – „kihívottakat”, azaz egyházat gyűjtött magának.

Rábízhatja magát mindenki, aki együtt ül velünk a csónakban, tudhatja, hogy nem történik semmi rendkívüli. Isten egyik kezéből áttesz minket a másikba: azaz nyugodtan várhatjuk azt a pillanatot, amikor a csónak a vizes széléhez ér, nem a mélybe, hanem az Úr Jézus értünk átsegezett kezébe hullunk.

■ MAGASSY ZOLTÁN
evangélikus lelkész

Dorák István: Ima

Ma megint gonosz voltam, tudom, estére mindennap így látom, jön az új nap, s én mindig úgy kelek, nincs ellenség, s én is csak szeretek, és mégis mindenkit csak bántok, mindent akarok, semmire sem várok. Miért van így, Istenem? Kérlek, mutasd meg nekem az utat, hogy jobb legyek, ne féljenek tőlem, csak szeressenek. Becsukom a szemem, mondom az imát, drága családom, jó éjszakát!

MENYES GYULA ESZTERGOMI FELVÉTELE

Kétség és ámulat

ProChrist – újra Magyarországon is

► **Negyedszer kapcsolódik be hazánk Európa legátfogóbb evangélikációs mozgalmába. A ProChrist műholdas evangélikáció Billy Graham 1993-ban tartott németországi evangélikációjának a folytatásaként indult, ezen a néven először 1995-ben.**

tés-sorozatba. Magyarországon a szervező gyülekezetek zöme református, evangélikus és baptista, de vannak a szervezők közt római és görög katolikus egyházközösségek, valamint számos szabadegyházi, evangéliumi pünkösdi, metodista közösség is.

Az idei ProChrist műholdas evangélikáció mottója egyben a rendezvénysorozat célkitűzéseit is kifejezi: „...hogy Jézus Krisztust minél többen megismerjék s hogy gyülekezeteink virágozzanak!”

Izgalmas mondanivalót ígérnek az egyes esték témái:

- Március 30., hétfő: Merészség – Hihetek-e még valakinek?
- Március 31., kedd: Meghívás – Elszalasztjuk a legjobbat?
- Április 1., szerda: Vágyódás – Bizonyítható-e Isten?
- Április 2., csütörtök: Megfeszítés – Árhathat meg Isten?
- Április 3., péntek: Feltámadás – Megtörténhet a lehetetlen?
- Április 4., szombat: Meglepetés – Hogyan lehet újrakezdeni az életet?
- Április 5., vasárnap: Megtérés – Mennyi változásra van szükség?
- Április 6., hétfő: Kötődés – Mely kapcsolataink létfontosságúak?

Igehirdetőként újra Ulrich Parzany szolgál. Az alkalmakon lesznek rövid színdarabok, pantomim, interjúk és sok muzsika. Újra föllép a *Bolyki Brothers* is hazánkat képviselve. Megint találkozhatunk a világhírű pantomimművésszel, *Carlos Martinezzel*. Hallhatunk interjút a drog fogságából szabadult fiatalemberrel, a hamburgi piros lámpás negyedből megtért és megszabadult egykori prostituálttal, hit és tudás kérdéséről beszél a Darwin-évforduló kapcsán a neves német biológusprofesszor... A ProChrist-dalt együtt énekelhetjük majd magyar fordításban a többi európai helyszínen lévő résztvevővel. Az utómunkát megkönnyítendő elkészült egy füzet, amely egy hathetes bibliai kurzus segédanyaga azok számára, akiket megérintett Isten Szentlelke.

A ProChrist vonzó és színes, de mindenekelőtt kiváló lehetőség arra, hogy az egyháztagokat hitükben erősítse, lelkesítse, és használható eszköz lehet a szó szerinti misszióban is.

Aki tudni szeretné, hogy a lakhelye közelében hol lesz ProChrist-evangélikáció, az adatokat megtalálja az interneten, saját honlapunkon, a www.prochrist.hu oldalon, vagy felvilágosítást kaphat telefonon a kiskőrösi lelkészi hivatalban (78/311-724). Várjuk a kíváncsiakat, az érdeklődőket, a vágyakozókat és a keresőket! És természetesen azokat is, akik hitükben szeretnének újra megerősödni.

■ – LUPTÁK –

HETI ÚTRAVALÓ

Isten abban mutatta meg rajtunk a szeretetét, hogy Krisztus már akkor meghalt értünk, amikor bűnösök voltunk. (Róm 5,8)

Böjt 2. hetében az *Útmutató* reggeli s heti igéi az Úr engedelmes Szolgáját és az ő őszövségi előképeit állítják elénk, hogy emlékezzünk atyai szeretetére. „*Isten Fia szolgáló formát vett fel, és emberekhez lett hasonlónak, megálázta magát, és engedelmes volt mindhaláláig, mégpedig a kereszthaláláig.*” (Fil 2,7-8; Lk) A gonosz szőlőművesek példázatában jelentette be a Fiú saját sorsát: „*Ez az örökös, gyertek, öljük meg, és miénk lesz az örökség! Megragadták, megölték, és kidobták a szőlőn kívülre.*” (Mk 12,7-8) De kié lesz a Fiú öröksége? Aki életét a sarokkőre alapozza! Jézus az írást magára vonatkoztatta: „*Az a kő, amelyet az építők megvetettek, az lett a sarokkő. Az Úrtól lett ez, csodálatos a mi szemünkben.*” (Zsolt 118,22-23) S „*mert amikor még erőtleneke voltunk, a rendelt időben halt meg Krisztus értünk, istentelenekért*” (Róm 5,6). Heti igénkéről Luther ezt tanítja: „*Az Úr Jézus tehát egyrészt a világ legnagyobb és egyetlen »bűnöse«, mert hiszen mindnyájunk bűne rajta van; másrészt pedig az egyetlen igaz és szent, mert hiszen senki sem lehet Isten előtt igaz és szent, hanem csak általa.*” Könyörögiünk így is: „*Emlékezzél meg, Uram, a te irgalmasságodról és a te jóvoltodról, melyek öröktől fogva vannak.*” (GyLK 686,5) Az Úr három őszövségi szolgálója az engedelmes Fiúra emlékezett. Jeremiás az Úr házában ezt hirdette az ő parancsa szerint: „*Ha nem hallgattok rám (...), akkor úgy bánok ezzel a házzal, mint Sílóval; ezt a várost pedig gyaláznai fogja a föld minden népe! (...)* De tudjátok meg, ha megöltök, ártatlan vér terhel benneteket...” (Jer 26,4.6.15) A böjtnek mind a hat hetében találkozhatunk az Úr kitaróan feddhetetlen s becsületes szolgálójával, aki betegségében is istenfélő maradt. „*A Sátán (...)* megverte Jóbort rosszulatú fekélyekkel tetőtől talpig.” Ám ő átok helyett ezt mondta: „*Ha a jót elfogadtuk Istentől, a rosszat is el kell fogadnunk.*” (Jób 2,7.10) Mózes, akit még akart kövezni népe, Isten szent szava szerint cselekedett: „*Én majd ott álllok előtted a sziklán, a Hórebben. Üss a sziklára! Víz fakad belőle, és ihat a nép.*” (2Móz 17,6) A szeretett tanítvány, János így bátorítja a bűnvalló bűnösöket: „*Gyermekeim (...), ha pedig vétkezik valaki, van pártfogónk az Atyánál: az igaz Jézus Krisztus, mert ő engesztelő áldozat a mi bűneinkért.*” (1Jn 2,1-2) Négy héttel nagypéntek előtt Jézus – most nekünk – másodszor szól haláláról és feltámadásáról; de értjük ezt a kijelentést? „*...az Emberfia emberek kezébe adatik!*” (Lk 9,44) Pál, a pogányok apostola levele kulcsversében elmondja háromszor, hogy senki sem igazul meg a törvény betartása által, a megigazuláshoz ugyanis elengedhetetlen a Krisztusba vetett élő hit (lásd Gal 2,16)! Ez számára nem tantétel, hanem napi valóság: „*...többé tehát nem én élek, hanem Krisztus él bennem; azt az életet pedig, amit most testben élek, az Isten Fiában való hitben élem.*” (Gal 2,20) Mi is kérhetjük tőle: „*Életem, Jézus, egyedül te töltsd be.*” (ÉÉ 387,1)

■ GARAI ANDRÁS

Vissza a forráshoz!

Megjelent a görög–magyar Újszövetség

► **A görög nyelvű Újszövetség kiadásának joga a német bibliatársulaté, a magyarokkal azonban – tekintettel a tavalyi Biblia-évre – kivételt tettek. Így jelenthetett meg a görög–magyar Újszövetség – árulta el az új kiadvány sajtóbemutatóján dr. Pecsuk Ottó, a Magyar Bibliatársulat Alapítvány főtájtára. A kötetel február 18-án ismerkedhettek az érdeklődők a Magyarországi Református Egyház Kálvin Kiadójának és a Magyar Bibliatársulat Alapítványának (MBTA) a fővárosi székházában.**

A Biblia-év nyomán számos új ötlet született, ezek egyike volt az eredeti nyelvű kiadás megjelentetése – tudhattuk meg Pecsuk Ottótól.

A most kiadott kötetet a Szentírás szövegének gondozásával foglalkozó szakembereken kívül természetesen ugyancsak haszonnal forgathatják

lelkészek, teológushallgatók, világi egyetemisták és érdeklődő laikusok. A könyv görög szövege a lábjegyzetek elhagyásával jelenhetett meg, ezért szerepel így a magyar fordítás is – tette hozzá.

A kiadó igazgatója, *Galsi Árpád* örömet és háláját fejezte ki, amiért a bibliatársulat mellett a kiadó is hozzájárulhatott e nyelvi és könyvszerzési ritkaság megjelentetéséhez. A Pápai Református Teológiai Akadémia rektora, *dr. Vladár Gábor* pedig egyebek mellett arról beszélt, hogy mai, különféle irányzatok és áramlatok hatása alatt álló világunkban sokat jelent az, hogy – a reformáció elveit szem előtt tartva – kinek-kinek lehetősége nyílik az autentikus forrás alapján való tájékozódásra, és ily módon is erősödhet saját hite és önazonossága.

Az *Ó- és Újtestamentum* fordítása, szöveggondozása, kiadása és terjesztése mellett a bibliatársulat feladatai közé olyan bibliai segédkönyvek kiadása tartozik, amelyek révén lelkészek és laikusok egyaránt közelebb kerülhetnek a könyvek könyvéhez.

■ G. Zs.

TARTALOM	
Előszó	7
KATA MAΘΘΑΙΟΝ	12
Máté evangéliuma	13
KATA ΜΑΡΚΟΝ	170
Márk evangéliuma	171
KATA ΛΟΥΚΑΝ	268
Lukács evangéliuma	269
KATA ΙΩΑΝΝΗΝ	438
János evangéliuma	439
ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ	562
Az apostolok cselekedetei	563
ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ	720
Pál levele a rómaiakhoz	721
ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α'	786
Pál első levele a korinthusiakhoz	787

Biblia. Istennek az Újszövetségben adott kijelentése. Nestlé–Aland, Novum Testamentum Graece, 27. revideált kiadás – Az 1975. évi új fordítású Biblia javított kiadása (1990). Kiadja a Magyar Bibliatársulat megbízásából a Magyarországi Református Egyház Kálvin János Kiadója, Budapest, 2008. Ára: 4800 forint.

Az „Apróval az aprókért” pályázat nyertesei

A Magyarországi Evangélikus Egyház által 2008-ban meghirdetett „Apróval az aprókért” akció során több mint 1,8 millió Ft gyűlt össze, melyre egyházunk óvodáink részére pályázatot írt ki. Ez év februárjában egy szakmai zsűri értékelt a beérkezett pályázatokat. A pályázat nyertesei:

- Kmety György Evangélikus Általános Iskola és Óvoda, Marcaltó: 204 000 Ft
- Irsai Evangélikus Egyházközség „Mustármag” Óvoda, Albertirsa: 200 000 Ft
- Benka Gyula Evangélikus Általános Iskola és Óvoda, Szarvas: 150 000 Ft
- Evangélikus Egyházi Óvoda, Tótkomlós: 150 000 Ft
- Evangélikus Óvoda, Bakonycsérnye: 150 000 Ft
- Hunyadi János Evangélikus Óvoda és Általános Iskola, Sopron: 150 000 Ft
- Evangélikus Keresztyén Óvoda, Várpalota: 130 000 Ft
- Alberti Evangélikus Egyházközség Óvodája, Albertirsa: 100 000 Ft
- Evangélikus Óvoda, Soltvadkert: 100 000 Ft
- „Hajnalcsillag” Evangélikus Óvoda, Celldömölk: 100 000 Ft
- Magyar–Angol Két Tanítási Nyelvű Evangélikus Általános Iskola és Óvoda, Szarvas: 100 000 Ft
- Orosházi Evangélikus Óvoda, Orosháza: 100 000 Ft
- Váci Evangélikus Óvoda, Vác: 60 000 Ft
- Szivárvány Evangélikus Keresztyén Óvoda, Nagytarcsa: 60 000 Ft
- Péterfy Sándor Evangélikus Óvoda, Győr: 50 000 Ft

Jól alkalmaztak

A Berzsényi Dániel Evangélikus Gimnázium (Líceum) és Kollégium rendezte meg – idén tizedik alkalommal – február 27–28-án a Neumann János informatikai verseny országos döntőjét. A soproni erőpróban azok az evangélikus középiskolába járó diákok vehettek részt, akik sikerrel teljesítették az első – iskolai szintű – fordulót.

Az alkalmazói kategória feladatait péntek délután oldották meg a diákok, míg a programozói kategóriában indulók szombaton mérték össze tudásukat. Hat evangélikus iskola képviseltette magát

a döntőben: Győrből, Bonyhádról, Kőszegről, Budapestről, Aszódról érkeztek tanulók, hogy kiálljanak a „hazai pályán” versenyző licisták (és persze egymás) ellen.

Alkalmazói kategóriában a három korcsoportban két licista (*Nagy Dániel* és *Major Bálint*), illetve egy aszodi versenyző (*Benke Bence*) győzedelmeskedett. A verseny döntőjéhez hagyományosan hozzátartozik egy iskolaközi csapatokkal megrendezett labdarúgó-, illetve kosárlabda-mérkőzés is.

■ T. Cs.

Kerülnek-e fiatalok a gyülekezetekbe?

„A fiataloké a jövő egyháza” frázison túllépve vizsgálhatták meg az ifjúsági stratégia elemeit mindazok, akik február 18-án este ellátogattak a Evangélikus Hittudományi Egyetemre. Bár a program szerint az evangélikus stratégiáról folytatott előadás-sorozat második alkalma nem eszmecsere volt, *Gáncs Péter* püspök és *Smidélusz Gábor* rövid bevezetője után – részben a Déli Egyházkerület püspökének és az ifjúsági és gyermekbizottság elnökének a torokfájása miatt – kötetlen beszélgetés alakult ki.

Az idő rövidsége miatt azonban így is csak a meglévő problémák felvetéség és a tervezésben rejlő veszélyek némelyikének a feltérképezéség jutottak el a résztvevők.

Megvan-e az evangélikus egyházban a híveknek az a kritikus tömege, amely lehetővé tenné a nagyobb felekezeteknél bevált modellek alkal-

mazását? Megtaláljuk-e azokat a kapcsolódási pontokat, amelyek révén a feltörekvő generáció is a gyülekezetbe integrálható? A sokféle spiritualitás meglete ellenére erős közösség kovácsolható-e a stabilitásra vágyó idősekből és a „feszítvákereszténységben” örömeiket lelő fiatalokból? Vagy éppen lehet-e kontraproduktív az egyházi iskola, ha nem jó az iskolalelkész, és létrehozható-e stabil egyetemi gyülekezetet a hétvégéjüket gyakran otthon töltő hallgatókkal?

Még hosszú út áll az evangélikus stratégia előtt; az ifjúsággal foglalkozó eszmecsere kiderült, hogy kérdések bizony szép számmal akadnak. Egy újabbat is ezek hosszú sora mögé kell tenni: vajon egy ennyire gyorsan változó – gazdasági és szellemi – környezetben lesznek-e rájuk megfelelő válaszok?

■ N. B.

Ákos az evangélikus Kossuth-gimnáziumban

► A Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium minden évben sort kerít egy különleges alkalomra. Olyan vendéget hív meg, aki ideálok kergetése helyett az élet valódi értékeit közvetíti a diákoknak. Február 9-én Kovács Ákos lépett színpadra a több mint százéves falak között, és az intézmény egyik leg-híresebb öregdiákjának, *Krúdy Gyulának* a szellemét idézte meg. Az énekes számára a mai napig fontos szubjektív *Krúdy-élménye*, a gimnazista korában megismert *novellák világa*. Az irodalmi élmény mellett azért esett a választása épp *Krúdyra*, mert élő, könnyen érthető írónak tartja, aki megszólíthatja a mai diákokat is.

Ákos célja a felolvasással többrétű. Saját élményei mellett fontosnak gondolja, hogy a mai fiatalok között tapasztalt közömbösséget oldja azzal, hogy közvetlen hangon szólítja meg őket nemcsak a zenén, de az irodalom keresztül is:

– A zenei karrierrel megszerzett népszerűséget szeretném jól használni. Ha csak egy diák is Krúdy-kötelet vesz a kezébe a felolvasás után, már volt értelme – fogalmazza meg az énekes elgondolását új, irodalmi vonatkozású munkájáról. – Nem akarom, hogy ezeken a találkozókon énekesként tekintsenek rám. Akik a novemberi koncerten ott voltak, tudják, hogy koncerten is közvetlenül viselkedem, de a rockszínpad mégis távolít. Az irodalmi anyag bemutatásakor Krúdyt szeretném megszólaltatni, nem autogramot akarok osztogatni – jelentette ki Ákos.

A különös vállalkozást nem csak a népszerűség nehezíti. A mindenkori közeghez is alkalmazkodni kell: ha egy vacsora melletti beszélgetésről

van szó, előkerülnek a gasztronómiai élvezetekről szóló írások, míg középiskolásokból álló közönség körében más eszközöket kell találni a figyelem felkeltésére.

A gimnáziumi délutánt már az eredetivé tette, hogy Krúdy egykori bútorain helyet foglalva beszélgetett az előadóművész és *Szigethy Gábor* irodalomtörténész. Így a diákok rendhagyó irodalomórát tekinthettek meg, szépirodalmi élményekkel, irodalomtörténeti adalékokkal és a megértést segítő elemzéssel gazdagodhattak.

A vendéglátók igyekeztek az előadók számára is élményszerű környezettel megteremteni a hangulatot, így a régi naplók és dokumentumok bemutatása mellett egy Krúdy által kedvelt menüorral és több eredeti Krúdy-relikviával kedveskedtek a ven-

degeknek. *Máté Zoltán*, a gimnázium igazgatóhelyettese így indokolja ezt:

– Kiemelkedően fontos, hogy Ákos, aki példaértékű munkát végez a színpadon és azon kívül is, éppen egy olyan felkérésnek tesz eleget, mint a miénk. Nem ígértünk semmit, csak megkértük, ha tud, jöjjön el. A legkevesebb, hogy igyekszünk emlékeztetést tenni számára ezt a délutánt, amit tulajdonképpen ő ajándékozott nekünk.

A Kossuth-gimnázium mindig is fontosnak tartotta, hogy diákjai ne csak oktatást, hanem erkölcsi útvalót, szeretetteljes nevelést is kapjanak. Ezt a zártkörű, felesleges felhajtástól mentes délutánt is csak nekik, a Krúdy nyomában járó fiataloknak ajánlották.

■ KECSKEMÉTI ZSUZSA

Böjti önvizsgálat

SZÓSZÓRÓ

Rovatgazda: Balog Eszter

Leírom nagyjából, mire is gondolhatnál, mikor egyszer mélyen, igen mélyen szembenéztél önmagaddal a tükröd előtt. Talán emlékszel még rá, talán nem is volt olyan régen...

Mikor belepillantottál, elsőként azt láthattad meg, milyen gondozatlan már a hajad. És hogy nem is tetszik igazából. Fodrászhoz kellene már menni... Aztán jól megnézted a kialvatlan szemeidet... „Ó, igen, azok a bulik! De hát mindenki iszik, akkor miért pont én ne igyak?” – futott át a fejedben a gondolat. Majd feltetted magadnak a kérdést: *ki is vagy valójában?* Végül megoldatlan feladataid tömkelegének árnyait láttad a fejed körül. Aztán otthagytad a falon az egész vacak világot, és mentél tovább a dolgokra.

Bátran vallyd be önmagadnak, hogy egyfajta *elégedetlenségérzés* öntött el a tükröd előtt. Talán az is eszedbe jutott, hogy alig van igazán jó barátod, akivel egy jót lehet beszélgetni. Az is, hogy nagyon vágyasz a szüleid szeretetére, de a falra mászol tőlük, ha együtt vagytok. És talán az a kérdés is eszedbe jutott, hogy lehet-e téged egyáltalán szeretni. Egy *ilyen* alakot. Aki azt sem tudja, mihez kezdjen, mit és hol tanuljon a gazdasági válság idején, ha egyáltalán még szóba jöhet a továbbtanulás lehetősége.

aki túl sokat eszik, iszik, vagy épp túl keveset eszik, vagy a munkába menekül, vagy drogozni kezd. Van, aki letagadja gondjait, és úgy csinál, mintha nem is lennének problémái: elfojtja őket, nem beszél róluk. Van, aki mindenkit megítél, mert szüksége van arra az érzésre, hogy őneki van igaz a mindenben. Van, aki folyton javítani, fejleszteni akarja önmagát, mert egy ideál után fut, amelyet persze sosem ér el.

Te vajon melyiket teszed? És miért? Gondolkodj el egy pillanatra...

Valljuk be őszintén, hogy félelemből követjük ezeket a menekülési stratégiákat. Félünk bevallani önmagunknak a hibáinkat. *Ha vállalod az önmagaddal való szembesülést, akkor van esélyed kikerülni a szegényéret fogságából.* Ez persze nem megy egykönnyen, de megy. Megértéssel és szeretettel kell önmagadra tekintened napról napra, hogy folyamatosan változhass, sok türelemmel magad iránt.

Nagyon sokat segít ezen az úton, ha őszintén, imádságban elmondod a mennyei Atyának, hogy mi jó az életedben, mi rossz, és miben kérsz tőle segítséget. Így formálódhatsz, így születhetnek új gondolataid, így jöhetnek új lehetőségek az életedben.

■ BALOG ESZTER

Küldetés, megbízatás, felelősség

Presbiteri továbbképzés Révfülpön

► Folytatás az 1. oldalról

Izgalmas kérdéseket feszegetett előadásában *Hafenschér Károly*, az intézmény igazgatója *Adottságunk – mozgásterünk, közösségünk, helyi és egészségügyi kontextus* című előadásában. (Előadásának szerkesztett változata tudósításunk alatt olvasható – A szerk.)

A szombat délután zajlott kerekasztal-beszélgetésben a megújuló presbiteri szolgálat került terítékre. Az előadók – Bozorády Zoltán, Szabó Vilmos Béla tolna-baranyai espe-

res, *Sághy Balázs* domonyi lelkész – a „Mit javaslok?“, „Mit várok?“, „Mit tesztek?“ kérdésekre adtak továbbgondolásra készítő válaszokat.

Egy kis egyházi útmutató címmel *dr. Mekis Viktória*, az országos iroda igazgatóhelyettese, valamint *dr. Benkő Ingrid* jogtanácsos segített az egyházi törvények szövevényes világában eligazodni. S hogy a hétvégén szerzett tapasztalatokat másokkal is megoszthassák, a résztvevők – az alábbiakban szintén közölt – nyílt levelet fogalmaztak meg közösen presbitertársaiknak.

A tartalmas és hasznos konferencia tanulságait vasárnap délelőtt *Hafenschér Károly* összegezte, majd az *Evangélikus Élet* került terítékre – az egybegyűltek *T. Pintér Károly* főszerkesztőnek tehetek fel hetilapunkkal kapcsolatosan kérdéseket.

A presbiteri továbbképzés úrvacsorai istentisztelettel zárult, amelyen Bozorády Zoltán böjt első vasárnapjának textusa, János első levele harmadik fejezetének 5–8. verse alapján hirdette Isten igéjét.

■ BODA ZSUZSA

A továbbképzés szolgálattevői. Balról jobbra: Bozorády Zoltán, Sághy Balázs, Hafenschér Károly és Szabó Vilmos Béla lelkészek

A presbiteri szolgálat adottságai

Amikor a szolgálatvégzés, a küldetés betöltésének kezdetén vagyunk, fontos, hogy tudatosítsuk magunkban: csak a Szentlélek segítségével hívásával, csak az Istenre figyelő, Istennel beszélgető, jelenlétéért könyörgő magatartással lehet szolgálatainkat, feladatainkat jól elvégezni.

Adottságaink

Jó, ha ismerjük azokat a bibliai igehelyeket, amelyek presbiteri szolgálatunkban eligazítanak. De az adott textus keletkezési korához képest nagyon sok minden változott a világban. Ezért fontos, hogy örökölt tradícióinkat össze is tudjuk hangolni a jelenkor kihívásaival. Látnunk kell ugyanis, hogy a presbiteri szolgálaton mást és mást értettek az elmúlt évszázadokban, évezredekben.

A mai presbiteri közösség is beleszületett egy struktúrába, örökölt egyfajta egyházi berendezkedést, amelynek a keretében kell végeznie munkáját. Vegyünk sorra néhány meghatározó adottságot.

Fontos a *magyarországi vallási kontextus*. Katolikus országban élünk, és tisztában kell lennünk azzal, hogy ez a katolikus meghatározottság a világi emberek számára teljesen máfajta gyülekezeti és egyházképet idéz. A hierarchikus felépítésű katolikus egyházban a megfelelő szinten levő papok irányítanak, hoznak meg döntéseket, szemben a mi demokratikus alapokon nyugvó egyházfelépítésünkkel. Ebből a katolikus modellből kiindulva nem biztos, hogy mindenki érti a mi presbiteri gondolkodásunkat.

Ügyszintén meghatározó tényező, hogy Magyarországon *református többségű protestantizmusban* élünk, amely sokkal erőteljesebben hat ránk, mint gondolnánk. Közös történelmünk során hatással voltak ránk református testvéreink, átvettünk elemeket a református vallásgyakorlatból, miközben lutheránus vonásokat vesztettünk el. Ennek következtében ma már bizonyos protestáns elemeket gondolunk lutheránus jellemzőknek...

Azt is figyelembe kell venni, hogy az az evangélikus egyházi közösség, amelyben élünk, *nyugat-európai tradícióból*, a német reformációból sarjadt. Ez a mag a magyar talajon az első időkben nagyon nagy sikerrel vert gyökeret (feljegyzések bizonyítják, hogy a 16–17. században kilencvenszázalékos eredményességgel), ám a későbbiekben – a magvető példájához hasonlóan – nem mindig talált termőtalajra.

A magyar evangélikus egyház története is nagyon sajátos képet mutat.

Nem mindig volt egyensúly a presbiteri gondolkodásmód, a közösségi döntések és az egyházvezetői vélemények között.

Pozitív és negatív jellemzők

A presbiteri rendszer olyan széles körű gyülekezetvezetői, *demokratikus döntési rendszer*, amely egyben a *lehetőségek rendszere* is. Hiszen a gyülekezetben számos lehetőség van az aktív szolgálatra, a kreativitás megnyilvánulására, a vélemények szabad kifejtésére. Nem biztos, hogy ez más egyházakban, emberi közösségekben ennyire természetes. Pozitív az is, hogy presbiteri rendszerünk az összefogáson alapul.

Magában hordozza ugyanakkor a presbiteri rendszer a „*kisebbségi diktatúra*” veszélyét is. Ha ez kialakul, a

A mozgástér

A fent vázolt keretek között végezhetjük szolgálatainkat – Istenét és az embereket is. Fontos, hogy a kettő *elválaszthatatlanul egymásra épüljön*. Amikor emberi ügyeket intézünk, akkor is az Úristen szolgálatában állunk, és amikor „az Úristen ügyeit intézzük”, akkor nem feledkeztünk meg arról sem, hogy ügybuzgalmunk emberi sorsokat is érint.

Fontos az igehirdetés háttérének biztosítása. Az egyház rendje szerint a gyülekezet, az egyház az isteni és emberi elhívás nyomán megszólít, felkészít és szolgálatba állít embereket, akik az ige hirdetésével foglalkoznak. Fontos, hogy a gyülekezetben alakuljanak ki, és működjenek jól azok a háttérszolgálatok, amelyek a legfőbb szolgálatot, az igehirdetést biztosítják. Megtaláljuk-e ebben a magunk helyét?

Mozgásterünk lehet a segítőszolgálat kialakítása és működtetése is. „*Egymás terhét hordozzátok...*” – hangzik a figyelmeztető és biztató ige. A presbiterek feladata is, hogy a gyülekezetben senki ne maradjon segítség nélkül. Az Úristen azzal bízott meg bennünket, hogy – a betesdai beteg történetének kifejezésével élve – „emberei legyünk” egymásnak.

Fontos az elől járás kérdése is, hiszen a presbitérium *kiemelt csapat*. Lehet, hogy csak egy időszakra, egyszer vagy többször hat évre, lehet, hogy több generáció óta örököelve, „életfogytiglan” viselve ezt a megbízatást. De ez a „kiemelt csapat” tényleg előljárója-e a közösségnek – életvitelben, feladatmeglátásban, feladatvállalásban, anyagi teherviselésben?

A mozgástérbe beletartozik a felelős együtt gondolkodás a mindennapi teendőkről, az anyagi helyzetről és a jövőről is.

A közösség

A presbiter *közösségi szolgálatban élő ember*. Elsősorban a gyülekezet közösségében él, de tagja presbiteri közösségének is. Ezt a szolgálatot nem lehet másképp végezni, csak egymásra hangolva, a véleményeket összecsiszolva. Mert ez a szolgálat közösséget jelent a többi gyülekezettel és a különböző egyházi szintek presbitereivel is: gyülekezeti, egyházmegyei és országos presbitériumi tagok egyazon nagy háló részei. S ebben a „hálózatban” nagyon fontos az összetartozás-érzés, a tapasztalatcsere, de legfontosabb – a közös imádság lehetősége.

■ HAFENSCHER KÁROLY

Írásunk a révfülpői presbiteri továbbképzés február 28-án elhangzott előadásának szerkesztett változata

Az országos iroda igazgatóhelyettese, dr. Mekis Viktória

gyülekezetekben általában kétféleképp reagálnak rá a hívek: vagy szembefordulnak – feszültségek kiéleződése árán is – a presbitériummal, vagy a csendes beletörődést választják, és lemorzsolódnak. Mint ahogyan minden választás esetén, a presbitérium választásánál is fennáll a veszélye annak, hogy hiba, ügytelenség történhet, amelynek a következményeit azután a gyülekezet hat évig viseli.

Benne van a struktúrában az *aldemokrácia* veszélye is. Látszólag közösen, demokratikusan hozzák meg a presbiterek a döntéseket, de a dolgok valójában a háttérben dőlnek el. Nagy a kísértés ezekben a grémiумokban, hogy a határozatok pusztán emberi bölcsességen alapuljanak, miközben a döntéshozók elfeledkeznek a Szentlélek útmutatását kérni.

A résztvevők egy csoportja

Nyílt levél evangélikus presbitertársainkhoz

Mi, a 2009. február 27. és március 1. között Révfülpön megtartott presbiteri továbbképzés résztvevői szeretnénk megosztani e hétvégéről távol maradt szolgátsárainkkal, amit ez alatt a néhány nap alatt megtapasztalhattunk, közösen átgondoltunk.

Mindenekelőtt hálát adunk Istennek azért, hogy erre a szolgálatra minket elhívott és naponként megerősít. Az egyházunk iránti szeretet arra indít bennünket, hogy másokban is tudatosítsuk: ne csak a magunk napi teendőit lássuk, hanem presbiteri szolgálatunkban Krisztust kövessük az egész egyházért végzett munkában. Fontosnak tartjuk, hogy a Szentlélek által épített és megújító közösségben teljesítsük feladatainkat.

Meggyőződésünk, hogy a presbiteri szolgálat *csapatmunkában* teljesedik ki, amelyben mindenki Istentől kapott képességei és lelki ajándékai szerint kell, hogy részt vállaljon. A gyülekezetünk iránti *áldozatvállalásban* megnyilvánuló elhivatottságunkat ugyanakkor személyes bizonyágtételben is kifejezhetjük.

Hisszük, hogy presbiteri szolgálatunkhoz nélkülözhetetlen az egymásért, gyülekezeteinkért és az egész egyházért való kitartó *imádság*. *Jövevény* a mai változó és válságos világban is *Jézus Krisztusra* építjük, aki tegnap, ma és mindörökké ugyanaz. Ő az, aki bennünket, presbiteri szolgálatban állókat is összeköt.

Isten áldja meg az evangélikus egyházban tevékenykedő presbitereket! Erős vár a mi Istenünk!

Tóparti eszmecsere

